

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Serisori nefracate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachst.
Nax. Augenthal & Emerich Les-
ner. Heinrich Schalek. A. Op-
pelt Nachst. Anron Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger. Ekstein Bernat. Iulia
Leopold (VII. Erzsebet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifi
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 16.)

„GAZETA” iese în fie-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din Intru și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 83. — Anul LXVIII.

Brașov, Sâmbătă 16 (29) Aprilie.

1905.

Să ne reculegem.

E mare fierberea în țară. Dela Carpați până la Tisa și până la Laitha mic și mare se întreabă: ce va aduce ziua de mâine și încărău va porni naia statului ungar? Căci simte fie-cine, că o stăpânire de 38 de ani e pe cale a se prăbuși cu totul sub povara multelor ei păcate. Tota lumea, cea privilegiată ca și cea oropsită, așteptă cu încordare și nu fără îngrijire desfășurarea crizei de față, așteptă să vadă ce stăpânire va înlocui pe cea de acum și decât celor, cari au suferit în lungul period de 38 de ani, fiind scurtați în drepturile și libertatea lor, fiind necurmat desconsiderați și umiliți, le suride ore de aci încolo un viitor mai bun, o viață mai suportabilă?

Și fiind că e vorba de suferințe, credem potrivit momentul, tocmai când petrecem zilele patimilor Celui care a suferit pentru mântuirea omenirii, de-a vorbi despre răul și despre suferințele cele mai mari și mai grele, ce noi Românii din acest stat am fost și suntem condamnați e le îndura.

Nu ne-au făcut atâta rău loviturile nemiloase îndreptate de adversarii limbei și ai neamului românesc contra drepturilor și libertății acestuia, cât ne-au stricat mijlocele destrămării și ale corupțiunii, ce s'au folosit în contra noastră cu scop de a ne desbina și de a ne slăbi, de a sdruncina autoritatea și disciplina morală, dragostea și încrederea în sinul poporului nostru. Nu loviturile ce ni-s'au dat pe față ne-au stricat mai mult, ci acele uneltiri și metehne ale adversarilor noștri politici și naționali, cari au vîrit neînțelegerile și desbinările între noi.

Se tot dice, că este un păcat vechi, ce ne-a rămas dela strămoși, acela de a ne invidia și de a ne dușmăni între noi. Vom susține însă, că nu este tocmai așa, că păcatele sunt mai mult ale vremurilor și împrejurărilor triste pentru nemul nostru. Dușmanii românismului nu sunt

numai de erii, de ađi, ci sôrtea noastră vitregă ni i-au hărăzit de când ne-am pus piciorul pe pământul Daciei. Am stat și stăm dér încă sub blăstămul urei și invidiei, ce au sădit'o în inimile plăpânde ale acestei ginte vremurile dușmane începând dela descălecarea noastră.

Istoria ne es e martoră, că de câte ori am scăpat, fie și numai pe scurt timp, de sub înrîurinta uneltirei și a intrigei dușmane, noi Românii am devenit mai primitivi pentru toate însușirile și virtuțile frumoșe ce zăceau ascunse în cutela inimei noastre și pe cari le am moștenit din preună cu scăderile contractate de strămoșii noștri în veacurile de sclăvie.

Avem însă la dosar érași un period de aprópe o jumătate de véc, în care, deși nu am mai fost sclavi ca înainte, am gemut totuși sub un sistem de aservire, care n'a putut să trecă peste noi fără să lase urme adénci de destrămare în sinul poporului nostru din această monarchie. Să nu se mire nimeni, nici frații noștri din afară, când véd, că în raport cu frumoșele doveđi de unire și de solidaritate, ce le-am dat numai cu dece ani înainte de această sub același regim ostil cau sei noastre drepte naționale, astăđi aparem slăbiți de neînțelegeri, mai riori și obosiți în luptă; se nu se mire, căci este o stare, care în cea mai mare parte n'a atârnat și nu atârna dela noi, o stare produsă de violența unei sistematice asupriri, dér mai mult de un nesfîrșit lanț de intrigă, de presiuni și de coruperi, cu cari s'au dat adversarii nemului nostru nu numai din timpuri mai noue, ci din vechime, făcend școlă și avénd chiar tradițiunile lor, în ce privesce exploatarea slăbiciunilor Românului.

Trebuie să înțelegem odată unde este pericolul cel mai mare pentru națiunea noastră. Desigur nu forța brutală este care trebuie să ne îngrijescă mai mult, ci veninul pe care-l pôte infiltra cu incetul în inimile noastre o stăpânire ostilă libertății și desvôltărei noastre.

Din toate cele-am avut séu le-am pretins cu drept, am rămas cu școlă și biserica. Spuneți-ne însă voi, cari sciti tot ce-am pățimit în periodul mai nou pe terenul școlar și bisericesc, câte n'au încercat și câte nu pune la cale intriga dușmană, care vrea să dărime și aceste ultime locașuri de refugiu ale românismului nostru?

Ori dor cei ce au ochi nu véd, cam se subgrópă pas de pas autoritatea bărbaților, cari stau ađi în fruntea bisericei și a școlii noastre; cum legile chiar și ordonanțele ce se aduc deschid cu incetul ușile anarchiei în biserica și școlă noastră?

Și bărbații aceștia conducători nu sunt ei chemați să vadă mai întâiu de toti pericolul și nu sunt dator să-l preîntémpine? Unde vom ajunge, decât spiritul de răsvrétire va prinde rădăcină în sinul aședămintelor noastre de cultură, decât între preoți și dascăli se va manifesta tot mai mult spiritul nediscipliniei, cum din nenorocire vedem că se întâmplă, și decât dintre aceștia vor fi seduși tot mai mulți de a păcatui încredându-se că venind în conflict cu autoritatea proprie, le va sta deschis a apela la autoritatea guvernului?

Și totuși, mai greșit, ce l'am avut vreodată dela divul Traian încóce, stă ađi la porțile școlii și bisericei noastre. Tóte relele, tóte patimele și tot egoismul personal amenință de a se deslănțui, pentru a le deschide inimicului. Orbia patimilor este cel mai rău sfătuit și ușurează neasemănat jocul intrigei străine.

Mult nu e de lipsă să ne explicăm, dér credem, că este momentul suprem ca să grăim, când și aici sub ochii noștri, în orașul nostru, pericolul cel mare, de care vorbim, își ridică hidusul séu cap.

Conducătorii aședămintelor noastre și totă obștea românescă trebuie să se reculegă, ca să restabilească pe deplin autoritatea și disciplina morală sdruncinată în sinul bisericei și a școlii, căci altfel am trebui să pierdem speranța că în sinul națiunei

noștre va reinvia spiritul, ce în tóte timpurile ne-a dat tăriă în luptele pentru libertate și naționalitate.

Revista politică.

Brașov, 15 (28) Aprilie.

S'au implinit trei luni de zile, de când în urma căderii partidului liberal guvernamental dela cârma țării, s'a produs situațiunea politică actuală atât de încurcată. Tóte încercările de a se înlătura criza au rămas fără rezultat, așa că nici până ađi nu s'a putut forma un ministeriu din noua majoritate a partidelor opoziționale aliata. Causese sunt cunoscuta. Acum o liniște adéncă domnesce. Liniștea acesta însă îi supără și indispune grozav pe cei din tabăra majorității opoziționale, cari sperau și credeau morțiș, că avénd puterea și numărul voturilor, are să li-se împlinescă tóte dorințele și pretensiunile, ce le-au ridicat mai ales în cestiunea armatei. Liniștea acesta va fi turburată însă după vacanța de Pasci a dieței, când se va incepa dezbaterea asupra adresei coalițiunei cătră coronă.

S'a vorbit mult în zilele din urmă, că Majestatea Sa are să vină cât de curénd la Budapesta, pentru ca să încerce a rezolva definitiv criza. Și s'a mai dis, că se va deschide érași o nouă serie de audiențe. Nimic însă nu e sigur. Ba se afirmă, că vor trece încă săptămâni până când monarhul se vină la Budapesta. Astfel nici prevedé măcar nu se pôte, ce va mai urma și când se va rezolva această îndelungată criză provocată de aceea, cari își inchipuesc, că peste nopte tóte se vor puté face și reface, conform dorințelor și aspirațiunilor lor.

Diua de mâne va fi însemnată pentru politica esternă a monarchiei austro-ungare. Mâne se va întâmpla în Venetia *intélnirea ministrului de esterne contele Goluchowski cu ministrul de esterne italian Tittoni*. Contele Goluchowski ține să întórcă visita, ce

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Mihail Faraday,

un învățat din puterea proprie. (1791—1867).

Décă între cetitorii rëndurilor de mai jos se găsesce vre-un tîner séu vre-un bărbat, care arde de dragostea cătră sciințe și cătră fruntașii sciințelor, însă este sérac și fără nici un ajutor, și n'are nici un prospect pentru de a i-se puté împlini aceea ce-i zace la inimă, acela să-și înădușe desperarea, să-și oțelască curagiul și răbdarea privind asupra sorții apostolului sciinței, al cărui nume este pus în capul acestui articol.

Mihail Faraday*) ca mulți alții, cari au deschis drumuri pe dintregul, a fost născut și crescut în sérăcie, pentru-că numărăse sunt casurile, în cari hărănicia, puterea de lucru și dibăcia au ridicat pe ómeni din miseria amară la strălucire și bogăție. Tocmai greutățile și piedecile, cari trebuie să le învingă cineva, sunt mijloce puternice de înaintare, pentru-că ele

provocă chiar putere și stăruință, ele întăresc caracterul și destéptă destoiniciile adormite. Destoiniciile, averea pământescă, deregătorile înalte, adesea nu sunt decât un favor al întâmplărei. Bunurile spiritului și ale inimei, cunoscințe, tărie de caracter, curățenie morală, le pôte căștiga cineva numai prin sine însuși. Mai tot-déuna, chiar tineri din clase mai de jos, speréză mai sigur decât cei favorizi de noroc, că vr'odată se vor distinge prin opere spirituale.

Trăsăturile următoare din viața de june a marelui fisician Faraday sunt un exemplu caracteristic, că ajutorul nostru propriu este pârghia cea mai puternică a înaintării noastre. „Să-ți rămăi ție singur credincios și nu vei fi părăsit”, ajuțăți singur și nici odată nu vei rămâne fără ajutor. — „nu pierde nici odată curagiul, căci atunci nu există piedecă, pe care să n'o învingi”, — „tot-déuna să voiesci numai ceea-ce se pôte ajunge, ce este mai bun, mai nobil, mai curat, și tot-déuna caută mijlocele mai întâiu în tine, atunci de sigur ajungi ținta, care ț-ai pus'o”, — acestea au fost regulele, prin cari toți ómenii mari, cari s'au ridicat din puterea lor, cum sunt Kepler, Newton, Kant, Laplace, Franklin, Herschel, Monge, Rauch, Schadow, Danneker, Ritschel, Thorwaldsen,

Herder, Schiller, Gauss, Bessel și mulți alții, au dobândit glori și onoruri.

Mihail Faraday s'a născut într'un sat mic, Newington, nu departe de Londra, la 21 Septemvrie 1791. Tatăl séu era faur, pe lângă aceea, după datina de atunci, veterinar, adevă doctor pentru vite. Améndoué meseriile produceau puțin căștig. În casă, prin urmare, domnea sărăcie ca de obște în satul întreg. Băiatul a învățat să cetescă și să scrie și ajunsse la óre-care destoinicie și în calculare. Părinții nici nu se bucurau, când vedeau, că băiatul se în-deletnicesce mai bucuos cu cărțile, decât cu lucruri practice de mână. Ei sperau, că băiatul se va desvôlta trupesce iute și voinic, ca acuși să dea tatălui mână de ajutor în meseria sa. Realitatea nu corespondea dorințelor lor. Corpul slăbuț al băiatului nu se potrivea cu lucrările încordate ale unui faur. Imprejurarea acesta cauza multă grijă părinților. În vederile lor mărginite despre viață, ei nu-și puteau închipui, că omul își pôte căștiga pânea și cu lucrările minții.

De aceea, când micul Mihail se ocupa cu lăcomie cu cărțile, ei țineau, că acesta este o lenevire și că el n'are plăcere pentru lucruri folositoare. Din cauza acesta, se întâmpla câte-odată, că fiul pofitor de învățatură, era alungat cu asprime de la

cărțile lui iubite. Mut și sfios privia sêrmanul băiat la jocurile copiilor, ce e drept se desfăta la ele, dér mai mult stătea ca privitor tăcut, pentru-că copiii sêlbatici de sat, îl batjocuriau dicéndu-i „slăbănog”.

Din contră, fórte de timpuriu se desvôltase în el o deosebită dragoste cătră natură. Formele și colorile deosebite ale plantelor și florilor îi invesiiau inima, dér și mai multă plăcere simția el în aceea, că aici puté studia legătura între causă și efect. De aceea îi făcea mai mare plăcere să cultive florile și să le observe în desvôltarea lor, decât să le culégă. Pădurea avea mare influență asupra sa. Soriurile felurite de arbori, trunchiurile cele mari cu crengile lor puternice, ramurile, podoba de frunđe a arborilor, îi dădeau neîntrerupt materie de admirat și de gândit.

Tatălui nu-i plăceau tóte acestea. De multe-ori își vârsa el mânia și nemulțumirea în următoarele cuvinte: „Băiatul este și rămâne un visător, el nu se gândesce să se facă folositor pentru casă și pentru ómenime. Ce se va alege din el? Mama, ce este drept, pârținea pe micutul Mihail, dér și ea era îngrijată de viitorul lui.

Băiatul nu înțelegea supărarea părin-

*) Cetesce: Ferrede.

i-o făcuse anul trecut Tittoni în Abbazia. Dér întâlnirea n'are numai acest scop. Ea nu este și nu pôte fi numai un simplu act de curtoasie, ci și un eveniment politic. Se scie, că în timpul din urmă spiritele în Italia sunt predispușe contra Austro-Ungariei, și mai ales dela evenimentele, ce s'au petrecut anul trecut la Innsbruck, s'a produs printre Italieni o mișcare mai viuă contra Austro-Ungariei. Se mai scie apoi, că Italia ridică pretenții la Albania și vede în Austro-Ungaria o piedecă a realizării aspirațiilor sale. Conte Goluchowski va arăta de sigur colegului său italian, că monarchia austro-ungară nu urmărește scopuri aventurișe și amestec în Balcani și că față de Italia se pörtă cu cele mai prietinesci sentimente. Drept dovadă se va provoca Goluchowski și la faptul, că guvernul austriac s'a purtat cât se pôte de conciliant față cu studenții italieni din Innsbruck, pe cari i-a grațiat, ér în parlamentul din Viena partidele influente au hotărît să desbată asupra rezolvării cesiunii de a se înființa o universitate italiană.

C'un cuvânt întâlnirea din Veneția are de scop a arăta lumii, că tripla alianță nu s'a sgduit în temelii ei și că puterile aliate sunt gata a aduce ori-ce jertfe pentru susținerea statului quo în Europa.

Câte-va zile mai înainte s'a petrecut în capitala insulei Creta un lucru însemnat. Adunarea națională cretană a proclamat unirea Cretai cu Grecia. Adunarea a fost deschisă de comisariul suprem prințul grecesc George, care între altele a declarat, că va sancționa ori-ce reforme i-s'ar presenta. Votul adunării s'a dat contra voinței puterilor protectoare a Cretai și deci nu se pôte încă ce va mai urma. Puterile n'au răspuns încă la votul adunării cretane.

Despre războiul ruso-japoneș puține sciri avem de înregistrat. Atențiunea lumii este îndreptată acum asupra celor ce se vor petrece pe mare între flota rusescă a lui Rosdestvensky și flota japoneză a lui Togo. Flota rusescă se află încă în apele chineze de sud, unde se dice că așteptă sosirea celei de a treia escadre rusesci comandată de Nebagatov. Înainte de sosirea acestei escadre Rosdestvensky nu va înainta cu flota în apele insulei Formosa, ci rămâne în apele chineze. Că unde se află flota lui Togo, nu se scie cu siguranță. După ultimile sciri ea a fost vădută într'un port al Coreei. Se

crede însă, că Togo e la Formosa, unde așteptă să se ciocnească cu Rosdestvensky.

Conflictul, ce era să izbucnească între Franța și Japonia din cauză că flota rusescă a petrecut mai mult timp în apele teritoriale franceze, s'a aplanat. Franța a dat declarațiuni formale, că va păstra neutralitatea și a îndrumat pe guvernorul ei din Indochina să se conformeze ordinilor guvernului său.

Pe câmpul de război din Mançuria nu s'au petrecut în zilele din urmă evenimente mai însemnate. Se dau, ce e drept, mici ciocniri de avantposturi, cari însă nu schimbă nimic în situația generală ce se caracterizează prin liniștea ce domnește în ambele părți. Operațiunile uscate sunt în mare parte stânjenite prin terenul muntos.

După o scire din Petersburg se o primesc diarul berlines „Lokal-Anzeiger“, guvernul rusesc e firm decis a continua războiul. Autoritățile rusesci au invitat clerul să se declare, cu ce sume ar fi gata mănăstirile din Rusia să contribuie la cheltuelile războiului.

SCRIRILE ZILEI.

— 15 (23) Aprilie.

Serbătorii fericite cetitorilor, colaboratorilor, corespondenților și amicilor foicei noastre, precum și tuturor fraților din apropiere și departare!

Școlile române din Macedonia. Repartiția fondului de 650.000 lei destinați prin buget școlilor române din Macedonia, a fost fixată de ministrul instrucției publice, împreună cu d-l Lazar Duma, inspector general al școlilor române din Macedonia. Noul buget prevede, între altele restabilirea gimnasiului din Berat, crearea unei a 6 clasă la școala comercială română din Salonice, crearea a trei noi revizori școlari în afară de cei doi revizori de acum, precum și crearea a 20 burse (stipendii) de studii la Constantinopol și nu în România, ca și până acum.

D-l Lazar Duma, inspectorul școlilor române din Macedonia, a fost chemat de urgență la Constantinopol de către legațiunea română. D-l Duma, care se afla în București, a plecat deja er la Constantinopol.

Congresul socialiștilor. Înainte cu doi ani se făcuse sfară mare cu socialismul printre Români. Incepuseră să scotă chiar gazete socialiste, una în Timișoara și alta în Budapesta și angajaseră chiar nise jidovi din România, ca să »lumineze« cu condeiul lor pe »nătângii« aștia de Români ardeleni și ungurenii despre principiile mântuitoare ale socialismului. Apoi a urmat măcelul de la Alesd, unde apröpe 40 de plugarî români, duși în rătăcire de un »șăgârț« evreu din Oradea-mare, și-au plătit buna credință cu sângele și viața. Și au început bieții Români să vadă, că pe ațitătorii streini nu-i dore de sörtea lor, ci

tilor,

dér il dorea vădându-i năcăjiți. În momentele acele éta vine ajutorul, de unde nici nu-l așteptau.

O mătușă a lui Mihail se măritase în Londra după un legător de cărți și era fericită; fiind însă fără copii, se simția de tot străină. Din cauza acesta unchiul arăta multă atragere cörtră micul Mihail, care avea atâta răvnă spre învățatură și îl dăruia de multe-ori cu chipuri și cu cărți pline de învățături, prin ceea-ce, firesce, dragostea băiatului pentru cetit creștea și mai tare.

Când odată mama se plânse rudeniilor, că Mihail nu se desvöltă în deajuns trupesce, ceea-ce provine numai de acolo, că stă cu nasul prea mult în cărți, séu pentru-că bate prea mult lela pe câmp și prin păduri, și că arată puțină plăcere și dibăcie pentru lucrările casei, — bunul lui unchiu dișe cu öre-care amărăciune:

„Voi sunteți ömeni förte minunați. Adevărat că băiatul nu se potrivește pentru lucrările ordinare de faur și pentru veterinărie. De aici nu urmăză, să desperăze cine-va de viitorul lui. Preste tot, el nu se potrivește pentru o meserie, unde se cere multă tărie corporală. În copilăria mea nici eu n'am fost uriaș, și nici astăzi nu sunt cine scie ce voinic, cu töte acestea nu-mi lipsesce puterea și îndemănarea la

meseria mea. Ce ar fi, când Mihail s'ar face legător de cărți? Mie imi place de băiat, și-l primesc bucuros la mine. Trageti-vă pe semă acasă, și întrebați și băbăiatul. Capul lucrului este, să aibă cine-va plăcere la meșteșugul său“.

„O!“ răspuse mama îngrijată, „ce bine-mi cad astfel de vorbe de mângăiere. Bărbatul meu, de bună semă, este un tată, care-și iubescce töți copiii, pe Mihail însă l'ar avé cu mult mai drag, decât s'ar deștepta după gândul lui“.

Mama se sfătui cu tatăl, care primi bucuros propunerea unchiului. Mama, dând copilului o carte frumoasă, adusă cu sine, îi povesti nu numai despre unchiul cel bun, dér laudă și meseria acestuia. Cine e prieten cu cărțile, este chiar bine să se facă legător de cărți, dișe ea așa în treacăt.

Vorba, într'o clipă, prinse rădăcini la copil. Și când mama voia să schimbe vorba și să înceapă altele, băiatul întrebă, decât la legația de cărți se cere, ca cine-va să fie și förte tare trupesce. Auzënd, că asta nu se cere, față lui străluc și el dișe mișcat: »atunci vréu să mă fac legător de cărți“.

Părinții erau înțeleși. Unchiul Riebau pofti, ca micuțul să mörögă la el, cât

caută numai să-și facă nume și să le störcă »grițăruii«, înstrăinându-i în același timp de biserică și lege, de preoți și de povățuitorii lor firesci. Astăzi Românii, slavă Domnului, s'au cumintiți și nu se mai uită în gura pungașilor streini. În zilele Pascilor, ce s'au serbat Dumineca și Lună, după călindarul apusului, s'au ținut două congrese socialiste. Unul al socialiștilor internaționali la Budapesta sub președința lui Grossmann și Weltmann, altul al socialiștilor reorganizați la Salonta. La cel dintăiu s'au sfădit între sine conducătorii, ér naționalitățile n'au fost de loc reprezentate. La Salonta a presidat jupânul Mezöfi, ajuns acum deputat. Nici aici n'au fost decât förte puțin români.

Corul bisericei Sf. Nicolae va cânta în nöptea învierii cäntecele liturgice în biserică Sf. Adormiri din Cetate.

Vaporul »Impératul Traian«. Vaporul „România“ abia a fost dat circulației și în serviciul maritim român se studiază cesiunea construirii unui nou vapor cu un tonagiu mult mai mare, un vapor mixt, care va purta numele „Impératul Traian“ și va costa un milion de lei. Acest vapor va fi mixt, adecă va fi amenajat și pentru mărfuri și pentru călători. Cabinele pentru călători vor fi sus, formând un etagiu, ér dedesupt vor fi magaziiile pentru mărfuri. Înărcarea și descărcarea mărfurilor se va puté face astfel fără a se incomoda cătuși de puțin călătorii. „Impératul Traian“ va fi cel mai frumos vapor comercial de pe marea Neagră și va deservii linia Coustanța-Egipt.

Visita institutorilor bulgari. Un număr de 140 institutori și învățători bulgari vor sosi în București, pentru a reînforce visita făcută de institutorii români în Bulgaria. S'a decis să se facă o primire oficială membrilor corpului didactic bulgar și d-l Mihail Vlădescu, ministrul instrucției publice, a însărcinat pe d-nii inspectorii generali Patriciu și Bucur Spirescu să ia măsurile necesare în vederea recepțiunii lor.

În București institutorii și învățătorii bulgari vor visita principalele instituțiuni culturale, apoi vor pleca la Iași cu un tren special și în urmă se va face o excursiune la Curtea-de-Argeș.

Ministrul instrucției publice a și prevădută fondul necesar pentru găzduirea öșpetilor principatului vecin. O frumoasă serbare se va organiza la Iași în onörea lor.

Foc în Lepindea. În una din nöptile trecute s'a iscat foc la casa lui Iosif Șerban din Lepindea (comitatul Tärnavamare) și fiind timp vëntos, focul a trecut și la alte unspre-dece case, cari töte au ars scrum, împreună cu clădirile economice din jurul lor. Paguba se evaluează la circa 12.000 de coröne; asigurații au fost numai nouă însi, dér și aceștia pe sume minimale, ér doi n'au fost asigurați. Că primejdia nu s'a estins asupra comunei întregi, e a se mulțami ajutorului grabnic dat de töți locuitorii comunei.

În ajutorul țărănimii române. Ministeriul de interne român a fost înștiințat, că din cele 11.000.000 chilogramelor porumb destinate a fi distribuite sătenilor în lipsă, între 1 Martie și 1 Iunie, s'au distribuit apröpe trei părți. Până la 1 Maiu se va distribui întreaga cantitate. Comunele la

cari se va distribui acösta cătime de porumb, sunt în număr de 121, ér capii de familie în număr de 42.297.

O întâmplare rară. Diarele din Londra raportéză următöarele. În districtul South-Normannton, în apropiere de Mottigham la 1 Aprilie murise un copil de 9 ani după o bolă de o săptămână. În ziua destinată pentru înmormântare, părinții void să-l mai vadă odată înainte de închiderea cosciugului, tatăl mortului a observat pe față lui semne de viață și privindu-l mai cu atențiune, a vădüt cum ochii devin tot mai curați, ér buzele încet-încet și-au recăpătat röșeta normală; membrele corpului au rămas amortite, dér pe lângă urechi se puté observa bine lățirea röșetei, ca semn al circulației sängelui. I-a ținut apoi la gură o oglindă și röua formată pe acösta a dovedit, că copilul nu e mort. Chiemat îndată un medic, s'au făcut experimentări de readucere la viață, dér semnele de mai înainte nu s'au mai arătat și röșeta din obraz a dispărut, dând loc palörei mortii. Fusesse ultima licărire, — înărcarea de reînviere se făcuse prea târziu.

Cununie tristă. În Esseg s'a întâmplat următorul cas: Locotenentul de infanterie Maximilian Gillming iubia cu dragoste curată pe o fiică orfană de căpitan cu numele Antonia Grauner, fiind însă amändoi söraci, n'aveau de unde să depună căuțiunea de 30.000 fl. care trebuie unui öfiter, ca să se pötă însura. Locotenentul a cerut deci de la Maiestatea Sa îngăduința, să se pötă însura și röua căuțiune. Cerei de acestea se fac förte multe, dér de obicei nu se prea dá îngăduință. Așa a fost și cu Gillming. El însă nu și-a perdut nădejdea, ci a făcut a doua petiție la Maiestatea Sa și fiind-că Gillming era unul dintre öfiterii cei mai harnici, comandantul regimentului i-a făcut o bună recomandăție, așa că Maiestatea Sa i-a împlinit dorința. Răspunsul a sosit din Viena tocmai în ziua de Paști. Ce folos însă, că locotenentul se îmbolnăvise greu cu câte-va zile înainte și se afla la spital. Simțind că nu mai are mult de trăit, ei s'a învoit cu mirésa să se cunune pe patul de mörte, ceea-ce au și făcut în ziua de Paști. A treia zi după cununie, locotenentul muri, și mirésa a rămas văduvă.

Numire refusată. D-l I. Reinisch, comisari la secția criminaia din Brașov, a fost numit comisari de stat la granița Predeal. D-l Reinisch însă n'a primit acösta numire și va rămâne și mai departe la postul său de până acuma.

Dr. A. Grăciunescu, care de la finea sezonului 1904 până acum a petrecut în călătorii de studiu, și a stat — spre a rămâne în curent cu progresele sciinței medicale — în decursul iernei la clinicele facultății de medicină din Paris, reîntorcându-se în 3 Maiu st. n. a. c. își va reîncepe praxa balneară în Băile Erculane.

Mulțămită publică. Comitetul reuniunii femeilor române din Feldiöră exprimă și pe calea acösta adönea sa mulțămită Prea Stim. domn Dr. Nicolau Vecerde, dirigent la filiala Albina, pentru donațiunea de 10 cor. la fondul numit. Feldiöră, în 22 Aprilie 1905 st. n. Reveca Sibian, președință. Maria Stanciu, cassieră.

Mănăstirea de la »Isvor«. Lună în 2 Maiu v. se va pune piatra fundamentală la biserică mănăstirii de la „Isvor“, în Banat.

mai curënd, ca să cunöscă puțin meseria, înainte de a-se hotări definitiv. Bărbatul înțelept și voitör de bine a diș, că este neapărat de lipsă, ca copilul, mai întâi, să învețe și la o școlă bună. De acestea erau destule în Londra.

Așa s'a întâmplat, că Mihail părăsi casa părintescă în etate abia de 9 ani. Unchiul Riebau griji förte consciențios de creșterea băiatului. În privința corporală Mihail acuși se făcu mai voinic, și arăta multă pricepere practică, ér față de meseria sa, dibăcie și plăcere. Atragerea de a ceti cărți instructive și de petrecere, aici căpëtă nou nutremânt. Aduge că unchiului îi plăcea acösta și premergea cu exemple bune. El dișea, că un legător de cărți, care n'are interes față de cărțile, ce-i trec prin mână, este ca o mașină fără judecată.

În genere, maisterul Riebau se bucura de nume bun, nu numai ca legător de cărți, adecă compactor, dér și ca bărbat cult, cetit și cu judecată sănëtösă. Chiar ömenii învățați, cari își dădeau cărțile să le lege, se întrețineau bucuroși cu el. Pe lângă acestea, densusul era de un caracter solid, deschis, care-și are capul și inima la locul lor. Meseria și-o pricepea așa de bine, că îi aducea destul venit, ca să pötă trăi din ea, dimpreună cu nevasta.

Ca să folosescă mașini în meseria sa, maisterul nu se putea hotări, deși împrejurările îl sileau cu înțetire. El credea öre-cum, că prin asta își necinstesce arta. În urma acösta și meseria lui era mai restrinsă. La el veniau numai mușterii, cari sciau prețui o bună legațură și cari bucuroși plăteau mai mult pentru ea; chiar și cu aprovizionarea micului său negoț cu scieri pentru tinerime, legate, și cu rechizite de școlă nu-i plăcea să se ocupe. Acösta afacere o lăsa în grija soției.

Mihail Faraday învăța cu deosebită atragere meseria compactoriei. Unchiul său era förte mândru, că a putut creșce pentru negoț o calfă așa destoinică și credinciosă. Cu încredere deplină privia binevoitorul maister la viitorul tinerului harnic. Cu acesta însă, avea să se întâmple cu totul altfel, decum cugeta bătrânul Riebau.

Era cătră sfirșitul anului 1812, când într'o séră, întră în lucrătöre un domn bătrân, la care puteai observa numai de cât, că era un cunoscut și mușteriu al casei. Pentru-că, salutând ușor, îndată puse mâna pe nisele cărți legate de pe masa de lucru, esamăna legațura, ca un cunoscător, aruncă câte o privire asupra titlului și frunzării în fugă prin cărți.

Procesul unei părechii ucigașe. Alaltă-erî s'a început înaintea curții cu jurați din Viena procesul părechii ucigașe Klein. Procesul acesta aruncă o lumină urită asupra moravurilor stricate din orașele cele mari. Femeia Klein măritată de curnd după un neguțator, pe care îl prinsese în cursă printr'un anunț de țiar — fiind cheltuitoare și berbatul neavând de unde-i acoperi luxul, a început să vindeze după domni bogăți, cu cari avea înfălțire acasă la ea, cu scirea bărbatului. Pe un astfel de domn cu numele Sikora l'a ucis tòmna trecută în locuința ei, și luându-i cheile s'a dus la locuința lui și l'a jefuit. Cadavrul nenorocitului domn l'a tăiat bucăți și l'au băgat într'un sac, ăr bărbatul și femeia au fugit la Paris, unde nu peste multă vreme i-au prins. După cum se vede din dările de semnă ale țăiarelor din Viena, în fața jurăților femeia pune vina pe bărbat, spunând că el a omorît pe Sikora, ăr densa a jefuit numai. Bărbatul la rindul său spune că el nu e vinovat, ci soția lui a săvârșit și omorul și jaful. Procesul va dura mai multe zile.

Dreptul stăpânului. O hotărîre interesantă a adus de curînd tribunalul administrativ, ce se referă în deosebire la stăpânii cu servitorii. Numitul tribunal a enunțat, că în cas de păgubirea stăpânului prin servitorii, stăpânul pôte să le rețină din simbrie partea căt face paguba, dreptul acesta însă nu se pôte estinde și la îmbrăcămîntea servitorului.

Cea mai bătrână femeie din lume este Maria Candida Pinto de Purificaco Maghalaes, o portugheză în etate de 115 ani, care s'a născut la 1790 în Oporto și trăește aci în asilul bătrînilor din acel oraș. Ea își mulțumescă viața îndelungată modulul de traiu cumpătat, hranei potrivit alese și aerului curat al podgoriilor locului său natal. Mai pe sus de tôte însă mulțumirei neîntrerupte sufletesci de care s'a bucurat tot-déuna.

Morțea fratelui Sultanului. Din Constantinopol se telegrafiază, că prințul Kameledin, fratele Sultanului, a încetat din viață.

Producțiuni și petreceri. „Reuniunea română de cântări din Orăștie“ arangéză Marti în 2 Maiu (a treia zi de Pasci) în sala hotelului „Transilvania“ concert, cu binevoitorul concurs al artistei de violină d-șora Adelina Piso și al d-nei Victoria Dr. Erdélyi. Începutul la 8 ore s'era. Venitul curat se dă fondului Reuniunii. După concert, dans.

Societatea de înfrumusețare din Seșiște invită la producțiunea teatrală ce o va aranja în Seșiște a doua zi de Pasci (1 Maiu 1905 n.) Începutul la 7¹/₂ ore s'era. Prețurile de intrare: Un scaun în loje 250 cor., parter locul I. 2 cor., locul II. 150 cor., locul III. 1 corónă, loc de stat 50 bani.

Concert militar. Duminecă în 30 Aprilie se va da în sala cea mare de la „Gewerbeverein“ un concert al muziceii militare sub dirigența personală a d-lui Pîala. Concertul va avé loc la mese întinse. Intrarea 50 bani.

Nu mai sunt zgrăbunțe exemă, parașii, pistrui și pete de ficat și alte necurățenii ale feței pentru cei-ce întrebunțéză laptele de castraveți engles, cel prea

vestit și cu totul inofensiv al lui C. Balasa. Acest lapte face pelița obrazului frescă, albă și o întinerescă. Efectul se arată după două trei ungeri. S'e se bage de semnă, ca pe fie-care sticlă să fie scris numele Balasa; o sticlă 2 cor. Săpun veritabil engl. de castraveți 1 cor. Pudră 1 cor. 20 bani. Se capétă în farmacia. Trimite cu posta farmacistul C. Ballasa, Budapest—Erzsébetfalva.

A devenit modă a considera tôte medicamentele întrebuințate ca fricțiune esternă drept mijloce cari vindecă cu siguranță reumatismul și șoldina. Cine suferă de reumatism și șoldină, să întrebuințeze alifia Zoltan, recunoscută ca escelentă de către autoritățile medicale. Acéstă alifie s'a întrebuințat cu succes eminent la bôlele cele mai îndărătice, ceea-ce de altmîntrelea se pôte dovedi prin numărul enorm al scrisorilor de mulțumire și recomandări de ale medicilor. Sticla 2 coróna la farmacistul Béla Zoltan, Budapest V. Szabadságtér.

2. Un medicament pentru popor. Prin așa numitul *spirit de vin* (Franzbrandtwein) și *sarea de vin al lui Moll*, pacieșilor li-se oferă un mijloc vindecător sigur și ieftin contra maladiilor de reumă apoi la rîni și umflături. Prețul unei sticle dimpreună cu îndrumarea necesară e de coróna 1:40. Se trimite țilnic prin rambursă postală de farmacistul și liferantul curții c. și reg. A. Moll, Viena 1 Truchlauben 9. În farmaciile din provincie și în drogerii să se cêră hotărît preparatul A. Moll, care e provédut cu marca de contravenție și cu subscierca.

Dela Academia Română.

Luni și-a ținut Academia Română ultima ei ședință și cu acéstă s'a sfîrșit sesiunea din ășt-an a celei mai înalte instituțiuni de cultură românescă ce o avem noi Românii de pretutindenî.

Cel mai solemn și tot-odată pëtrunșător moment în decursul activității Academiei, a fost de astă-dată discursul plin de dragoste față de limba noastră, pe care l'a rostit Maj. Sa Regele Carol la ședința solemnă a Academiei și pe care îl cunosc în parte și cetitorii numărului nostru popular, și prezentarea micului principe Carol membrilor Academiei, prezenți în număr complet la acéstă ședință solemnă.

În ședințele din urmă ale Academiei a fost la ordinea zilei premiarea cărților, cari s'au prezentat de diferiți autori români din România, Ardeal, Macedonia și Bucovina la premiile, cari se împart anuial scriitorilor celor mai bune cărți. Deastădată s'au prezentat peste 70 de cărți la aceste premii, și membrii Academiei Române au avut fără îndoială multă bătaie de cap, până când au putut alege cărțile, cari să fie premiate. După multă chibzuială s'au premiat următoarele cărți:

Premiul Năsturel—Herescu de 12.000 lei a fost dat d-lui Dr. Ioan Sêrbu român bănățen, pentru frumoșă și voluminoșă lucrare „Istoria lui Mihaiu Vitezul vol. I. Răsmirițele și politica lui din afară. Bucuresci 1904“.

Premiul Eliade Rădulescu de 5000 lei s'a decernat d-lui Ilie Barbulescu pentru

lucrarea sa „Fonetica alfabetului cirilic în textele române din veacul XVI și XVII în legătură cu monumentele paleo-sërbo-bulgare-ruso și româno-slaves“.

În ședințele de Sâmbătă și Luni s'au făcut apoi alegerile de membrii ordinari și corespondenți ai Academiei în locurile devenite vacante. Membrii ordinari au fost aleși d-nii: prof. D. Onciul în secția istorică, prof. D. Marinescu și L. Mrazec în secția științifică, ăr membrii corespondenți d-nii Dr. Sextil Pușcariu, docent la univ. din Viena în secția literară, Dr. George Popovici în secția istorică și d-nii Racovița și Ghibănescu în secția științifică.

În ultima ședință s'a constituit apoi noul birou al Academiei. President a fost ales din nou pe un an d-l I. Kalinderu, care a ținut un frumos discurs de încheiere, în care a relevat cu deosebire prezența membrilor de peste graniță la sesiunea din ășt-an. Secretar general a fost ales pentru a patra-ora d-l Dimitrie A. Sturdza pe o nouă perioadă de 7 ani. Cu acéstă ocaziune d-l Sturdza a cetit un interesant raport asupra activității și progresele Academiei Române în curs de 21 de ani, în timpul cărora a avut onóra de a fi secretar. S'au constituit apoi secțiunile diferite ale Academiei: În secțiunea literară a fost ales președinte d-l Iosif Vulcan, ăr vice-președinte d-l I. C. Negruzzi; în secțiunea istorică președinte d-l I. M. Moldovan, ăr vicepreședinte d-l D. A. Sturdza, și în secțiunea științelor președinte d-l P. S. Aurelian, ăr vice-președinte d-l Dr. C. I. Istrati.

Apel.

Pentru a puté compune un pentru-expoziția din vara acéstă, cât și pentru muzeul nostru etnografic o colecție cât mai completă de ouă încondeiate cu desemnuri și motive originale și tipice românesce, ne adresăm pe acéstă cale tuturor prietenilor noștri și în prima linie conducătorilor despărțămintelor noastre, ca din incidentul s'erbătorilor de Pasci să adune din ținuturile lor cele mai frumoșe și mai caracteristice modele de ouă încondeiate și să ni le trimită pe s'ema colecțiilor ce pregătim. Adresa: Biroul Asociațiunei, Nagy-Szeben, strada Morii nr. 6.)

Sibiu, în 24 Aprilie 1905.
Presidiul Asociațiunei:
Șululu.

Convocări.

Adunarea de primăvară a desp. nostru Blașișu aparținător reuniunei învățătorilor gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, se va ține în Țapu (Csicsoholdvilág) la 14 Maiu st. n. a. c. orele 8 a. m.

Deci dér pe basa §-lui 21 din statutele reuniunii noastre, din oficiu sunteți recercați a Vê presenta cu tótă punctuositatea la acéstă adunare pedagogică, și acéstă cu atât mai vèrtos să se observe — strictissime — cu cât ne este bine cunoscut, că numai și numai aflându-ne în număr corespunșător conform §-lui 22 din statute, vom puté ajunge scopul, la care țintesc reuniunea, și totodată ne vom puté scuti și de alte neplăceri, ce ar fi numai în detrimentul cauzei ce reprezentăm.

E de observat, că pe aceia, cari din motive nebasate își vor permite a absentă de la susnumita adunare, prin ce numai desinteresare ar arăta față de cauză, îi voi arăta forurilor competente, ba mai mult, pe calea publicității îi voi descrie în colorile cele mai negre, fără cruțare și considerare, așa precum vor merita, cu atât mai vèrtos, că privind peste trecut din cauza multor neglijențe grave, ce unii d-ni și frați colegi au arătat de la înființarea reuniunei noastre, de mult și cu mare sete așteptă, reuniunea suferă, ceea-ce onóre nu ue face. — Atrag atențiunea noilor respective nouelor membre spre a lua lucrul mai serios.

Cu acéstă ocaziune recere membrii reuniunei a-și achita restauțiile, fără amânare.

Mai departe, fie-care frate coleg, este rugat călduros a-se informa și nota învățătorii morți din comuna sa pentru servirea unui parastas întru amintirea sufletelor lor.

Tot cu acéstă ocaziune se invită cu tótă onóra domnii membrii fundatori, d-nii parochi în calitate de directori școlastici ce numai ouăre ne-ar face, precum și toți cari doresc binele și înaintarea învățămîntului nostru național.

Sperând în rezultatul favoritor al acestor litere oficioșe și salutându-vé la o bună revedere, mă subscriu cu tótă încrederea și iubirea colegială.

1905, la 25 Aprilie 1905.

Georgiu Făgărășian,
președinte.

Membrii desp. „Sibiu“, aparținător „Reuniunei învățătorilor gr. cat. din Archidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“, cum și toți doritorii de înaintarea și prosperarea învățămîntului popular, prin acéstă sunt rugați a lua parte la adunarea de primăvară, ce se va ține Duminecă în 7 Maiu st. n. a. c. în școla comunală din Racovița.

Începutul la 8 ore a. m.
Ordinea de zi: 1) Constatarea membrilor prezenți. 2) Deschiderea adunării.

„Minunată legătură de lux“, dise el, esaminând una dintre cărți. „Cartea însă și merită să fie legată astfel: Ale cui sunt cărțile acestea?“

„Chiar ale autorului“, răspuse maestrul Riebau. Pentru Dr. William Henry. Sunt „Elementele chimiei experimentale“, cari au fost primite atât de bine de public, încât în timp foarte scurt au apărut a treia ediție. Lucrarea acéstă este escelentă, simplă, netedă, fără șgomot; cu temei științific și totuși la înțelesul tuturor. Am studiat bucuros în ea, și mult am profitat. D-l William este maistër în specialitatea sa. Dér el și scie prețui o legătură englezescă, solidă și elegantă.

„D-ta însuși ai legat cărțile“, întrebă bătrânul pe maistru.

„Ba, nu le-am legat eu“, răspuse maistêrul Riebau. „Este lucrarea unei calfe de ale mele. Dér a învățat la mine și-și pricepe meseria, ca și mine. Pôte căi mă

va și întrece odată. El este tînăr, ăr eu — un flăcău bătrân.“

„Ei, ei!“ observă Dr. Dance. — așa să chema vizitatorul cărunț. „D-ta ești tînăr încă în asemănare cu mine, și eu sciu prea bine, ce ești în stare să lucrezi. Dér cum îl chemă pe calfa despre care grăesci cu atâta însuflețire?“

„Este feciorul surorii nevastei mele. În casa noastră se află deja de când era de nouă ani, așa că este mai mult al nostru, decât al părinților săi. Numele lui e Mihail Faraday. De bună semnă l'ai vèșut aici, domnule Doctor.“

„Se pôte“, dise bătrânul, „dér n'am luat bine semnă. De câți ani este tînêrul?“

„În 21 Septemvrie este de douăzeci și unu de ani.“

„Și totuși așa dibaci! Este adevărată minune!“ dise străinul mirat. „Dér, ecă, era să uit să întreb de cărțile mele, și eu pentru acéstă am venit aici. Sunt

gata cele două tomuri din „Royal Encyclopaedia“?“

„Sunt — gata“, fù răspunsul ceva trăgănat, „dér...“

„Ei...“ îl întrerupse Dr. Dance cu fața îngrijată, „ce însemnăză acest „dér“. Cred că nu se va fi întimplat ceva cu cărțile?“

„Chiar nimic“, asigură Riebau. „Decât... n'ai mai puté aștepta barem câteva zile? Nepotul meu, Mihail, studiază încă din ele“, adause el cam perplex.

„Bine, bine, voi mai aștepta bucuros“, dise Dance. „Dér cari articole din Enciclopedia îl intereséză pe tînăr?“

„Studiile interesante despre progresele mai noue ale științei despre electricitate. El vrea să și-le copieze“, fù răspunsul compactorului.

Prin semne și cuvinte Dr. Dance își dete învoirea, se miră tot-odată de dorul pentru știință al tînêrului. Mirarea lui

cresc și mai tare, când Riebau îi împărtășă, că tînêrul se ocupă cu multă predilecție de studiarea opurilor asupra chimiei și fizicii. Tînêrul își arguincios și-a compus și o mașină de electricitate, cu care face experimente, ca un învățat de specialitate, el are și o columnă mică Volta, cu care descompune apa și esecută alte operațiuni. Dr. Dance ceru să-i arate aparatele numite.

„Pot vorbi cu tînêrul?“ întrebă el. „După cele ce aud și vèd aici, așa dori foarte mult să vorbesc cu el.“

„El este foarte fricos și tremură, când scie că cineva se uită cu băgare de semnă la densusul“, dise maistêrul, far a se grăbi să împlinescă dorința doctorului.

„Bine, dise acesta, pentru astăzi îmi voi stîmpêra curiositatea de a puté cunoșce pe tînăr. Pe lângă aceea așa dori să-l vèd cu totul nejenat. Spune-i să vină la mine, ca să mă înțeleg cu el cum să-mi lege o carte.“

Cel mai exceleși profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect contra morburilor d'plumâni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronșită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovéză apetitul și face să crească greutatea corpului, depărțéza tusa și flegmă și face se încetéză asudarea de nopte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia se capétă în sticle de 4 cor. S'e fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provédută cu firma de mai jos

Sirolin

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvțera.)

3) Prelegere practică din geometrie de G. Vas. 4) Prelegere practică din limba maghiară de T. Stoia. 5) Disciplina ca factor al instruirii și efectele ei, de Ioan Lup. 6) Discuțiune asupra lecțiilor practice și disertațiunii. 7) Statorirea bugetului anului viitor. 8) Alegerea oficialilor. 9) Disertațiunii pentru verificarea procesului verbal. 10) Statorirea locului și a programei adunării de toamnă. 11) Eventuale propuneri. 12) Închiderea adunării.

Orlat, în 25 Aprilie 1905.

Ioan Stoian,
președinte.

Dionisie Dancea,
not. desp.

Bibliotecă populară și coruri.

Lăscud, Martie 1905.

Din multe mijloace și căi, ce ne stau deschise pentru a lucra, de-oamdata voesc a aminti despre *bibliotecile populare și despre corurile de adulți*. Cu ce putem câștiga poporului o hrană spirituală mai bună, decât cu aceea că-i dăm cărți de citit de cuprins moral! Prin ce putem pune stavilă de a nu cerceta așa des crâșmele și cu ce îi putem face poporului nostru în serile lungi de iarnă ocupațiuni plăcute, — decât cu cetirea? Cu ce am pute desvêța tinerimea de la uritul și mult rău aducătorul obiceiului de a umbla prin șeșători, cari sunt cuibul desfrâului și al tuturor relelor și minciunilor — decât prin cetirea cărților folositoare și bine alese și prin înființarea corurilor de adulți. Mai departe cu ce și pe ce cale am pute instrua și deștepta tinerimea eșită de pe băncile școlilor noastre, care cu timpul ne mai cetind nimic, își uită tot ce a învățat — decât nu prin cetirea de cărți bune și folositoare?

Cu mari greutate și neajunsuri, dăr în fine totuși cu ajutorul vrednicului dn. Iosif Socol, paroh local, care deși înaintat în vîrstă totuși a stăruit mult pe lângă ideile, n'a succes a înființa o bibliotecă populară, făcându-se d-l preot membru fondator și donând „Foia Poporului” de pe 10 ani și alte multe opuri și broșuri de mare preț în număr de 36 exemplare. Asemenea și subscrisul învățător, inițiatorul bibliotecii, a donat 10 exemplare diferite de cărți populare și broșuri sunt comandate — încât astăzi biblioteca numără 150 numere.

Ce este mai frumos și mai plăcut, decât când auți o cântare melodioasă, cântată solo sau în cor? Și ce mijloc mai acomodat este întru a escita în credincioși atragere la biserică — decât predicele frumoase și cântările în cor? În anul 1900 din întâmplare mi-s'a dat ocaziunea în Bănat a fi de față la o petrecere împreună cu concert. Am rămas cu totul încântat de

cântările în cor ale tărânilor și nu ași fi putut ave o plăcere mai mare, decât a ave și eu un asemenea cor. Tota silința și bu-

Din comitatul Făgărașului.

În nr. 19 al „Gaz. Trans.” s'a publicat o corespondență sub titlul „Din comitatul Făgărașului”. Nu înțeleg, de ce atâta dispreț și antipatie din partea unora în contra notarilor cercuali seu comunali din comitatul Făgărașului, cum transpiră din rîndurile acelui domn „Ibis”, care a publicat amintita corespondență. Dacă d-l autor corespondent crede, că există oficiant în țară care se prestea muncă oficială mai puțină decât un biet notar, — se înșală. De când se lumină de ziua până sera la 11—12 ore, notarul ne-întrerupt este silit să muncă numai și numai, ca să nu i-se întîmple neplăceri. Să nu se credă apoi că vin Români noștri la notar, ca să le facă contracte, fiindcă cu acele se duc la „winkel schreibării” din Făgăraș seu la alți cărturari pe sate. La notari vin, ca să le ceră sfaturi în diferitele nevoi ce le au din cauza rachiului și mănăstirii de procese, precum și din ambițiune de onore, ne avînd răbdare a erța pe vecinii, pe prietini și pe neamuri. Se duc la Făgăraș și se întorc cu citațiunile. Nu notarii dau ansă la acesta, ci unii semidocti rîutacioși, cari pentru 2 deci de rachi scriu ori-ce poftesc.

Multe rezultate bune am pute dobindi comunelor, dacă reprezentanțele comunale ar consta tot din membrii cu par să se poți înțelege. Sunt însă și de aceia, cari numai interesele lor le au în vedere. Ba mai sunt și domii cari încep să intră în popor cu diferite minciuni, și de sine înțeles, că decât inteligența nu sprijinesce pe notar, ce mai poți aștepta de la popor?

Casul din Șinca-veche e o dovadă pentru cele ce afirm. Aici d. e. ploua în biserică, dăr nimeni nu a făcut pași pentru acoperirea ei, până când n'a luat inițiativa notariul.

Școala era mai rea, decât cotețul vițelilor, nici astăzi n'o folosesc nimeni. Notarul vîdînd acesta s'a interesat, a cumpărat un loc în mijlocul comunei, poziția

cea mai frumoasă, s'a apucat de edificat, dăr unii intriganți din comună au îndemnat pe vîndătorul, ca să scotă comisie. Cu toate acestea notarul pe răspunderea proprie a luat măsuri de s'a continuat edificarea. Tîrgul de țară tot dînsul l'a câștigat și tot notarul a fost acela, care a contribuit la repararea caselor parohiale. În loc de mulțumită însă ce i-s'a întîmplat? I-au făcut proces și neplăceri peste neplăceri, precum și pagube enorme.

În cărciumă să bată cu pumnul în masă nu pôte notariul, și acolo se întîmplă agitațiunile și mișelile cele mari, căci cărciumarii, după-ce apucă la stare, se întorc în contra preotului, notariului, învățătorului, din care cauză se nasc neînțelegeri.

Am dori, ca inteligența din comune, să lucreze mînă în mînă cu notarii vrednici de încredere, și atunci nu se întîmplă neînțelegeri, ci se pot face lucruri bune pentru comună și popor.

Un notar.

Serviciul maritim român.

Serviciul maritim român, care a început în modul cel mai modest acum vre-o dece ani cu vase închiriate și personal străin, a dobîndit în scurt timp o dezvoltare neașteptată.

După așa de puțină trecere de vreme, adî acest serviciu — pe lângă cinci vase de mărfuri — are trei vase mari de călători și mărfuri, cele mai repeși din cele cari călătoresc pe marea Negră, er personalul este adî — se pôte dice — întreg românesc, căci numărul străinilor s'a redus la vre-o trei la sută din întregul personal, și acesta în vederea răsplatei serviciilor aduse de unii din acesti străini în trecut.

De când cu sosirea noului vapor „România”, care le întrece pe toate în mărime și confort, s'a prelungit serviciul în două părți: La Pireu și la Smirna.

Până acum serviciul maritim român făcea două curse de la Constantinopol, plecând din cel dintăi port Joia și Dumineca sera. — Aceste două curse au rămas ca și până acum, cu deosebire că cursa de Joi s'a prelungit până la Pireu (Atena), er cea de Dumineca până la Smirna.

Pe lângă frumusețea vaselor, pe lângă mulțumirea de a călători pe vase românesce cu personal românesc, se mai adaugă și prețurile foarte ieftine pentru toți cei din părțile noastre, mulțumită biletelor de du-

cere și întorcere, combinate: drun de fier și vapore, grație cărora costul drumului, dus și întors, *dela Predeal la Constantinopol* este numai de

Lei 98 în clasa I-a și

Lei 64 în clasa II-a, er *dela Predeal la Smirna* de:

Lei 190 în clasa I-a și de

Lei 127 în clasa II-a, dus și întors și cu mîncare pe vapor. *Dela Predeal la Pireu (Atena)* de:

Lei 226 în clasa I-a și de

Lei 144 în clasa II-a, tot dus și întors și cu mîncare.

O mai bună ocazie pentru a călători plăcut și a vedea țările Orientului atât de încântătoare și de puțin cunoscute până acum la noi nici că se mai pôte.

Serviciul până la Pireu și până la Smirna a și început la 7 (20) Aprilie a. c.

Noul vapor „România”.

Etă o scurtă descriție a noului vapor „România” al serviciului maritim român.

Dintre toate vasele române, cel mai mare și mai impunător este fără îndoială *România*. El are o lungime de 112 metri, er lungimea între perpendiculare 108.26; lărgimea maximă este de 12 m. 75; adîncimea la chilă, de la puntea principală 6 m. 47.

Deplasamentul *României* este de 6350 tone, tonajul brut 3300, tonajul registru net 1230. Vaporul are două mașini cu triplă expansiune, de o putere totală maximă de 7200 cai. El a fost construit de societatea „Des ateliers et chantiers de la Loire”, în șantierul din St. Nazaire. Construcțiunea a durat cinci-spre-dece luni, și a fost executată după planurile generale date de direcția căilor ferate române, și sub supravegherea meritosului inginerșef Grigore Stratulescu și a mecaniculuișef I. D. Ghica.

Noul vapor *România* pôte să transporte 140 călători de clasa I., 36 de clasa II., 300 de clasa 3-a. 1000 tone de marfă, luând în același timp și 500 tone combustibil și 180 tone apă.

Cu această încărcare *România* a dat la încercări, o viteză de 18 noduri și un sfert. Cu o încărcare numai de 300 tone a dat, în timpul voiajului de la St. Nazaire spre Constanța, și anume între capul Matapan și Pireu, o viteză de peste 19 noduri.

România este prevădută cu tot felul de aparate pentru încărcarea rapidă a mărfurilor și are un vast local de poștă. De asemenea mai posedă ventilatori electrici în toate părțile (în vederea voiajului prin regiunile calde), ghetărie cu aparate de fabricat ghiață, și băi la toate etajele.

Costul vaporului *România*, cu inventar cu tot, este de 2,270,000 lei.

Comandantul vaporului este d-l locotenent comandor Teodor Atanasiu, unul dintre cei mai distinși ofiteri ai marinei

„Așa va fi bine”, dîse vesel Riebau. „Măne avem Sămbătă”, adause el gânditor; „cum ar fi, când țî-ar aduce după amiazi cărțile din Enciclopedie gata?”

Propunerea îi plăcu bătrînelui.

Cum a plecat Dr. Dance, intră în casă dîmna Riebau și n urma ei și Mihail.

„Bătrînel Dr. Dance a fost aici, și a întreat de cărțile sale”, dîse unchiul întorcîndu-se cătră nepot.

„Fiindcă acum sunt gata, i-le pot duce îndată acasă”, dîse tînărul.

„Ei! mai are vreme până măne”, rîspunse măistêrul, „apoi ar fi bine să mai pui odată cărțile sub tesc, ca să arate frumos. Tu sci, că bătrînel este om curios și se pricepe la legătură. Se va bucura, când va primi cărțile. Dăr tu ai sfîrșit cu estrasele tale?”

„Aprópe”, fû rîspunsul cam trîgînat. „Fără îndoială mi-am propus, ea de sêră să mai lucrez din ele.”

„Dacă ai vré să mai folosesci cărțile”, dîse unchiul, „de bună sêmă le vei mai puté împrumuta de la d-l Dance și mai târziu. Eu i-am pomenit, că tu ai studiat bărbătesce în ele.”

„O! asta nu-mi place, unchiule”, dîse Mihail roșind, „domnul se va supêra pe mine, că din cauza mea n'a căpêtat cărțile mai curînd.”

„Asta n'o cred. Spune-i numai adevêrul, când îți ceri iertare, cât se pôte însă stăpînesc-te și nu fi fricos, d-l Dance

este prietinos și bun, asta o scie totă lumea.”

A dîua dî, precis la trei ore, tînêrul Faraday se duse cu pachetul de cărți la doctorul. Acesta puse de-o parte ochelarii și cartea din care cetea și îndreptă o căutătură pretinosă și scrutatóre asupra tînêrului modest.

„Pășesc mai aprópe, d-le Faraday”, dîse el, „te-am așteptat.”

„Am vrut să-Vê aduc în persoană cărțile”, începî cu sfială tînêrul, „și să-mi cer scuze că...”

„Că compactarea cărților a cam întârziat”, întregi Dr. Dance, zîmbind cu pretinie. „Nu face nimica. D-l Riebau va fi avut alte lucruri mai grabnice.”

„Domnia-ta ești prea bun”, rîspunse Faraday, și adause, fiind foarte perplex: „Unchiul nu este de vină că s'a întârziat lucrarea, vina o port numai eu.”

„Bine, nici asta nu face nimic”, observă cu bunătațe bătrînel. „D-ta ai studiat în cărți — sciu deja — de asta mă bucur, și decât nu ești încă gata, voiți mai aștepta bucuros. Poți să mai iai odată cărțile acasă!”

„Mulțamesc, foarte mulțamesc”, rîspunse Faraday. „Dăr sunt chiar gata cu ele.”

„Așa, deja gata?” întrebă Doctorul. „Ei! și ce te-a interesat mai ales din cărți?”

„Articolele despre progresele mai

noué ale electricității”, fû rîspunsul, „cu deosebire cele despre electricitatea galvanică, cu al cărei ajutor se fac descompuneri chimice atât de minunate.”

„Ai dreptate”, întări Dance, și dete din cap aprobând vesel. „Chemia a înaintat foarte mult prin asta. Dăr decât te interesezi de lucrurile acestea, atunci de sigur cunosc și îmarile descoperiri ale pretinului meu Sir Humphry Davy?”

Faraday privi întrebător asupra bătrînelui venerabil, și rîspunse cu sfială: „Nu, Sir, acestea nu le cunosc.”

„Înțeleg descoperirea metalelor în plante”, dîse bătrînel.

„O! acesta”, adause Faraday numai decât, „acesta o sciu din Catechismul chemic al lui Samuel Parkes și din Elementele lui William Henry. Gîndeam că este vorba despre descoperirile cele mai noué. Calul și Natriul s'au descoperit deja cu patru-cinci ani înainte.”

„Förte corect”, observă Dance, „lucrul acesta nu mai este nou. În dîlele noastre descoperirile noué urmêză așa de iute unele după altele, încât nu mai poți dice că este nou, ceea-ce s'a descoperit numai cu un an înainte. Așa-dêră cunosc unele lucrări de ale marelui magistru? L'ai vîdît vre-odată în persoană?”

„Încă n'am avut ocazie să-l vîd”, rîspunse Faraday.

„Ei! asta o poți avé”, dîse domnul bătrîn. „Prietinul meu Davy, de câți-va

ani este profesor de chimie la institutul Rumford, — seu cum se numesc acum, Institutul regal. Aici se împărtășesc și se arată publicului cult progresele mai noué din toate științele și artele. În iarna acesta Davy cetesce chiar despre electricitate, de care, se pare, că te interesezi d-ta cu cea mai mare predilecție. Cum ar fi, când țî-ai procura bilete de intrare pentru restul celor 4 conferențe?”

Faraday nu puté rîspunde. Bucuria l'a amuțit. „Ei? — d-ta, nu dîci nimic?... sperez că-ți place propunerea?”

„O! d-le Doctor”, murmură tînêrul, „bunătațe d-tale... surprinderea... bucuria...”

„Nu vorbi de acestea”, dîse bătrînel, și scóse biletele de intrare din mescióra sa. „Aici nu e de lipsă să se mai facă vorbă. Poftim biletele și le folosesc spre instruirea d-tale și pentru a face cunoscînță cu cinstitul meu prietin. Mi-ar fi plăcut să fi ascultat și prelegerile de mai înainte ale lui Davy. Se pôte că-ți vor fi de folos și estrasele făcute principiale, din ele. Etă-le. Uită te odată la ele.”

Faraday, stătea încă tot fermecat dinaintea prietinosului domn bătrîn. Voia să-i mulțamescă cu graiul, dăr n'a fost în stare. Sê părea că Dance nici nu-i observa confusia.

(Va urma)

române, având ca secund pe căpitanul Botan, er ca mecanic-șef pe inginerul I. D. Ghica, fiul d-lui Dimitrie Ghica, ministrul țerei la Atena.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria.

Ministrul de agricultură ungar prezintă, pe baza rapoartelor întrate de la referenții agricoli din țară până la 15 Aprilie a. c., următorul expozeu asupra stării sămănăturilor și împrejurarilor agricole ale Ungariei.

În prima decadă a lunii Aprilie timpul a fost capricios și nefavorabil. A domnit mai mult timp uscat, rece și cu vânt, la 7 și 8 Aprilie a nins în multe locuri și la 8 a l. c. a fost ger strășnic, care a pricinuit pagube mari în totă țera. Prin acest ger au suferit simțitor nu numai florile pomilor, ci parțial și viile și în multe locuri și sămănăturile de toamnă, plantele de nutreț și sămănăturile de primăvară deja răsarite.

Din norocire în decada a doua a lunii Aprilie timpul a devenit favorabil, pornindu-se ploii și prin ele favorizându-se dezvoltarea plantelor. Această schimbare favorabilă a timpului dă agriculturilor speranțe mai bune. Lipsa de nutreț și de paie a devenit calamitate cu atât mai mult, oă pentru vite nu sunt prospecte de pășuni corăspundătoare. Plăngerile în această privință sunt generale și prisosuri nu se observă nicăiri pentru a nu pute suplini lipsele. În chestia nutrețului speranțele se razimă pe un timp favorabil. După ploile actuale ar fi de dorit un timp cald, pe urma căruia vitele expuse atât de mult, s'ar pute dora mântui. Din această cauză săcările de nutreț în unele locuri a trebuit să fie cosite.

Grăul de toamnă a suferit din cauza timpului aspru și îndelung uscat, vântos și rece, cu toate acestea starea lui este îndobățe satisfăcătoare și bună. Săcarea și mesteacăturile (îndoiturile), cari au iernat bine și chiar bine, în prima jumătate a lunii Martie erau într'o stare mai favorabilă decât grăul, în unele locuri au dat îndărăt și prospectele recoltei au scăzut în mod însemnat. De altfel situația se poate încă îmbunătăți urmând timp favorabil. Orzul de iarnă i-a stricat mult vântul, în deosebi timpul nefavorabil din Aprilie, în unele locuri orzul este nimicit, în altele e slab. Peste tot orzul de toamnă se arată foarte slab în totă țera, asemenea și rapița de toamnă. Trifoiul și luțerna, mai departe mazăricea, mazărea și alte plante de nutreț sămănate în toamnă au suferit mult din cauza iernei uscate și a timpului nefavorabil din Aprilie. Mult trifoi și multă luțernă au degerat total, acesta din urmă va da în genere o recoltă slabă. Lucrările agricole de primăvară au pogrăsat foarte mult, în singuratiche locuri ele s'au sfișit. Orzul, ovăsul, plantele de nutreț, napii, parțial cucuruzul și cartofii în partea cea mai mare au fost sămănate. Viile au iernat bine, der și lor li-a stricat mult timpul nefavorabil din Aprilie, și încă și mai mult pomilor.

In străinătate.

Ultimile sciri ce sosese cu privire la starea generală a recoltelor, în străinătate urată ore-cari schimbări parțiale în sens nefavorabil.

Din America se anunță pagubele cauzate de musca hessoază în Nobrasca și de impul rece de Nord-Vest. Totuși situațiunea generală a grănelor de iarnă continuă să fie mulțumitoare și după prețuirea din ultimul raport oficial, recolta din principalele state producătoare se prezintă mai uperióră, în raport cu starea vegetațiunei în anul trecut la aceeași epocă.

Întoarcerea atât de neașteptată și bruscă a ernei în centrul și nordul Europei, cu zăpezi mai mult sau mai puțin abundante și cu scădere de temperatură destul de aspră, care neliniștesc destul de serios pe agricultori, nu a avut, din fericire, toate urmările cele rele pentru tinerele sămănături aflate încă sub pământ. Pe ici pe

colo se semnalază totuși ore-cari plângeri de rugină cauzată de cele din urmă friguri mari.

Țările de la miazăzi Spania și Algeria, sunt amenințate de fomete în urma secetei, care domnesce acolo de mai mult timp. În ore-cari districte ale Spaniei vegetațiunea este complet uscată. Prețul grăului s'a scumpit enorm și guvernul s'a vădut silit să scadă drepturile de vamă pentru grănele ce se importă. Fometea se semnalază încă și printre populațiunea rurală.

În Turcia, a cărei agricultură se dezvoltă pe măsură ce se înmulțesc mijlocele de comunicațiune în interiorul Asiei mici, agricultură care a început de câțiva ani să jöce un ore-care rol în mișcarea de export internațională, ploile ce au venit acum în urmă la timp au contribuit la facerea în condițiuni bune a sămănăturilor. Astfel starea generală se consideră mai bună ca anul trecut și perspectivele recoltei de grău și semințe oleioase, sunt foarte îmbucurătoare.

În România totul merge cât se poate mai bine. Condițiunile atmosferice sunt din ce în ce mai favorabile și de mult timp nu se amintesc de o vegetațiune mai bogată, pentru epoca agricolă de acum, mai ales în ce privește rapița și naveta, cari sunt în adevăr splendide. În ore-cari județe se semnalază chiar înflorirea acestor plante.

Recolta de grău și celelalte cereale de toamnă nu lasă de asemenea de ocământă nimic de dorit.

În ceea-ce privește mișcarea turgurilor internaționale, nu e nimic deosebit de notat.

În Statele Unite schimbările s'au urmat și într'un sens și într'altul, după cum se anunță frigul în regiunile cu recolte de iarnă, s'au realizările din stockurile disponibile.

În piețele europene, la Viena și la Budapesta mai cu seamă, scăderea s'a accentuat din cauza abținerii aproape desăvirșite a morarilor și din cauza greutăților ce se încercă pentru scurgerea cantităților de făină disponibile.

La Anvers și pe piețele englezesce perspectivele cele bune ale recoltelor din Europa și ofertele importante ale Argentinei, au avut de efect să oprăscă ori-ce cereri și să apese prețurile.

În timpul celor din urmă 8 zile, mișcarea în diferitele porturi și turguri ale României a fost lipsită cu totul de ori-ce importanță.

Intimpinare.

Suntem rugați a da loc următorului răspuns la declararea din 10 Aprilie 1905 a mai multor fruntași săceleni publicată în diarul nossru:

Cătră on domni din Satulung, Alexe Verzea paroch, Romul Verzea preot, I. Bodeanu proprietar, Ioan Țiței comerciant.

La epistola d-văstră din 10 Aprilie 1905 adresată mie ca președintelui fondatorilor Săceleni în cauza înființării institutului de credit și economii »Săceleana« după prealabilă consfătuire cu bărbați de competență, am onore a vă răspunde, că nu mă aflu în pozițiunea a pute lua la cunoscință declarațiunea d-văstră, »că nu mai voiți să luați parte și să vă mai dați concursul d-văstră moral și material la continuarea lucrării pornite cu scopul de a înființa o societate pe acții sub numele »Săceleana«, și că revocați subscrierile.

D-văstră atât de pe prospectul original, cât și de pe toate exemplarele și copiile acelu, că în fine începând cu ziua de 10 Aprilie 1905, Vă subtrageți de la ori și ce datorință s'eu obligământ și declinați de la D-văstră ori și ce responsabilitate materială și morală, cari s'ar ridica eventual față de d-văstră pe baza acelu prospect, — repet, că nu sunt în pozițiunea de a pute lua la cunoscință această declarațiune din simplul motiv, că conform dispozițiunilor legii comerciale (§§. 150, 152, 154 art. de lege XXXVII din 1875) nici eu ca președinte, nici adunarea generală a fondatorilor nu avem puterea a vă absolve de obligămintele, pe cari le-ați luat asupra d-văstră, iscăind prospectul deja distribuit și ajuns la cunoscința publică.

Prin subscrierea prospectului »Săceleanei« d-văstră nu a-ți luat asupra d-vos-

tră obligămintele față de fondatorii înființării institutului, ci față de marele public românesc, pe care l-ați invitat a subscrie acții, e deci evident și logic că nu eu și nu fondatorii vă putem absolve de datorințele luate asupra d-văstră, ci numai aceea față de cari le-ați luat, deci în cazul înființării societății pe acții »Săceleana«, adunarea generală constitutivă a acționarilor, er în cas de nereușită, totalitatea persónelor, cari au semnat acții, față de cari d-văstră cu ceilalți fondatori în solidum garantați pentru ori-ce pagubă.

E mai departe tot atât de evident că dacă în cas de nereușită ni-se va pute dovedi, că d-văstră prin ținuta s'eu purtare d-văstră contrară înființării institutului proiectat, a-ți zădărnici realizarea scopului luat în vedere la lansarea prospectului, — garantați deosebit și pentru întreaga pagubă cauzată prin acesta celorlalți fondatori. Zace deci în interesul d-văstră bine înțeles, ca banca cu s'eu fără concursul d-văstră să se înființeze, căci numai în cazul acesta puteți d-văstră primi absolutoriul deja de acum solicitat.

Ce privește a doua parte a epistolei D-văstră, nu Vă pot ascunde, că m'as bucura foarte mult, dacă a-ți binevoi a concretisa puțin aserțiunile și învinuirile cuprinse în acea hârtie. M'ați deobliga în deosebi foarte mult, dacă m'ați comunica, cari sunt lucrurile acelea mai multe, cari s'au făcut deja în jurul publicării prospectului și cu cari nu sunteți mulțumiți? cari dintre ele sunt neadeverate și neexacte? și din ce motiv puteți afirma că au fost aduse în publicitate fals și cu rea credință? și în fine, cari sunt persónele, pe cari le privește imputarea falsității și a credinței rele?

Dacă e să regret în fine și eu ceva, este aceea, că D-văstră căroră v'a stat în putere a solicita conchemarea unei adunări generale a fondatorilor, în care puteați da expresiune nedumeririlor s'eu bănelilor D-văstră și puteați cere explicările cele mai largi, eventual sanarea neajunsurilor observate, — evitați această cale, singura corectă, și cuprinși de idei separatice ambițioase, încercați a zădărnici prin revocarea subscrierii de pe prospect, înființarea unei instituțiuni de extremă importanță național-economică pentru populațiunea română din Săcele.

Cernatu, în 18 Aprilie 1905 st. n.

Cu totă stima

G. Urdea,
paroch,
ca președinte al fondatorilor
societății »Săceleana«.

Literatură.

Povestiri din război, de M. Sadoveanu. Într'un timp foarte scurt de mai puțin de 2 ani am vădut eșind în editura »Minervei« din Bucuresci 4 volume de ale năntrecutului povestitor M. Sadoveanu. Două din acestea (»Șoimii« și »Dureri înăbușite«) au fost premiate de Academia Română în sesiunea sa încheiată zilele acestea. Actualul volum se distinge prin frumseța deosebită a stilului neaoș românesc, prin descrieri și analize psihologice magistrale. Volumul are și număröse ilustrațiuni. Prețul 2 lei. Se poate cumpăra de la ori-ce librărie română cu 2 corone. La comandă prin postă trebuie a se mai adăoga 25 bani porto.

A apărut din Manualul de agricultură rațională, de Dr. George Maior, vol. V Ippologia s'eu Zootechnia specială a calilor, 18¹/₂ cöle de tipar cu 60 figurî întext. Costă 5 lei.

Vol. VI: Creșterea și prăsierea porcilor, 10 cöle cu 35 figurî, costă 3 lei. Se află de vânzare la librăria W. Kraft Sibiu și la autor, Bucuresci Str. Occident Nr. 18

ULTIME SCIRI.

Tokio, 28 Aprilie. Se ține mare secret asupra planurilor de apărare ale Japonesislor față de Rosdestvensky. Despre Togo nu se știe unde se află.

Petersburg, 28 Aprilie. Linevici raportază că Japonesisii în mai multe ciocniri au fost constrinși a-se retrage.

— Pentru ziua de 1 Mai s'au luat măsurî energice spre a-se împedecea ori-ce disordine.

„Cincispredece minute de lucru pe și pentru sănătate“.

Cu devisa de mai sus a apărut în Danemarca o cărticică, care poartă titlul »Sistemul meu«. Autorul cărtii este I. P. Müller (Copenhaga, librăria lui Tilge).

D-l Müller dă în această carte povețe pentru esercițiile corporale menite de a păstra sănătatea. El nu recomandă aparate, ci numai eserciții libere și spalături. Totul se poate face într'un sfert de oră, însă esercițiile sunt alese așa, încât întreg corpul este atins de o potrivă.

În Danemarca cărticica a avut mare succes, așa că în câteva luni s'au desfăcut 30.000 exemplare. Și nu e de mirat, căci personalitatea autorului era recomandăție destul de bună. Tatăl lui avea diferite metehne trupesci, el însuși nu cântăria la nascere decât 3¹/₂ funți și încăpea într'o cutie de țigări. În primii ani ai vieții, el a trecut prin fel de fel de bóle și era băiat slăbănog.

Când a ajuns la vârsta de 8 ani îi ajunseră în mână nisce cărti despre gimnastica igienică. Băiatul, fără să întrebe pe cineva, încep să facă exerciții. La 1884 a făcut examenul de maturitate, apoi a învățat teologia, mai târziu se făcu locotent și peste 10 ani inginer privat. Acum este inspector la un sanatoriu în Jütland. Într'aceea din copilul pipernicit s'a dezvoltat un bărbat voinic, care este între fruntașii exercițiilor de sport. Până acuma a câștigat 132 premii, între cari în 123 casuri premiile întâi și anume pe diferite țărîmuri: în alergare și mergere, în săritură, vislat, patinat, inotat, aruncatul ciocanului, lupta dreptă etc. Este de mirat, ceea-ce poate acest bărbat. »Eu pot suporta« — scrie el — »ca un glob de fer în greutate de 48 funți să cadă pe corpul meu dela o înălțime de 3 urme, pot suporta mai departe, ca un om de o greutate de 180 funți, încălțat cu cisme cu talpa grosă, să facă o săritură de 2 metri și să cadă din săritură pe corpul meu, și tot așa pot suporta, ca o robă ferecată, încărcată cu 300 funți greutate, să trecă peste mine«.

D'apoi gâtul lui cât e de puternic! El este în stare, că dacă un om de o greutate de 125 chilograme îl apucă de partea dindărăt a capului, să-și dea capul îndărăt și fără să întrebuinteze brațele să-l învârtăscă pe acel om cu picioarele în aer.

El poate să rupă în două jumătăți 52 cărți de joc cu degetul cel arătător, er jumătatea să o rupă în sfert și sfertul în 8°, fără să ia vr'una din cele 52 cărți.

Cu totă puterea acesta, corpul lui este dezvoltat armonic. La 1903 Müller a obținut premiul întâiu la un concurs pentru frumseța corpului, aranjat de clubul atletic din Danemarca, și pictorul danez, prof. Karl Bloch a dis odată cătră el: »D-ta ești cel mai frumos om, pe care l'am vădut în viața mea«.

Tote favorurile acestea nu i-le-a pus natura ca moștenire în leagăn, — din contră băiatul slăbănog s'a dezvoltat prin esercițiu stăruitor.

Fără îndoială, un asemenea bărbat are tot dreptul să pötă da povețe de gimnastică.

Cartea lui Müller a ieșit de curând și în traducere nemțescă în Lipsca (la F. Köhler) și se poate cumpăra în librăria lui Serafin din Sibiu pentru prețul de 2 cor. 40 fil.

Cartea câștigă și mai mult în importanță, după ce aflăm, că autorului nici prin gând nu-i trece să facă din ómenii atleți și sportsmani, ci urmăresce scopul de a păstra sănătatea ómenilor prin eserciții cor-

porale potrivite și a-i face mai tari. Și exercițiile acestea nici nu sunt nouă.

Intinderea corpului, învârtirea în cerc a brațelor și picioarelor, ridicarea trunchiului etc. se recomandă în orî ce povățuitor pentru gimnastica de odaie. Dér în cartea lui Müller este interesantă ordinea, în care se se facă aceste exerciții, căci prin această se capătă o întărire a musculaturii trunchiului și o ajutare a activității organelor interne, căci după cum spune autorul: „Puterea de viață nu residă în brațe“. Este mai important a avé organe sănătoșe și tari interne, decât mușchi tari.

Cu totul nouă și unice în felul lor sunt exercițiile de frotat (freat), cari readuc la onóra veche cultivarea pielii, neglijată sute de ani, și cari totodată sunt și exerciții libere excelente. Apucătura acésta a autorului este genială.

Exercițiile lui Müller sunt de mare valóre, și din punctul de vedere, că le-a potrivit pentru un timp scurt (15 minute zilnic) și tóte exercițiile se esecută fără aparate.

Afară de ediția germană, daneză și svedeză, mai sunt în pregătire ediții englezești, franțuzesci, americane, boeme și finlandeze.

În acésta carte sunt capitole deosebite: pentru copii mici, pentru ómeni bătrâni, pentru savanți și artiști, pentru dame, femei dela țeră, pentru ómeni grași și slabi, pentru ómeni cu viață sedentară etc.

Cartea lui Müller „Sistemul meu“ se va respândi fără îndoiélă în tótă lumea și eu o recomand călduros tuturor acelora, cari se interesază de sănătatea lor și a familiilor lor, și mai ales acelora, cari duc viață sedentară, căci spiritul sănătos numai într'un corp sănătos póte locul.

Sibiu, 24 Aprilie. 1905.

Dr. Ioan Popp,
c. și r. medic-colonel în p.

Apărarea animalelor și a pomilor.

Din timpurile străvechi aflăm urme despre apărarea animalelor de casă. Astfel în pildele lui Solomon cap 12, vers 19 se dice: „Dreptului i-se face milă de dobitocele sale, ér inima celui necredincios este nemilostivă.“ În cartea lui Moise cap 25 vers 4 se dice: „Să nu legi gura boului ce treeră“, ér evangelistul Luca în cap 10, vers 7 dice: „Vrednic este lucrătorul de plata sa“.

În timpul de astăzi sunt chiar anumite legi, cari dispun aspru pedepsirea acelora, cari chinuesc și bat animalele de casă. Dér ce folos de asemenea legi, decă pe cele mai multe locuri mai nime nu le aplică; decă pe cele mai multe locuri ómenii trec cu dispreț și clătínând din cap pe lângă astfel de mici tirani, cari își împovăreză și bat fără milă animalele lor de casă.

Până când animalele de casă s'au aflat în stare sêlbatică, își căutau ele singure nutreméntul, adăpostul și curățenia lor. De când însă omul le-a răpit libertatea și le-a îmblândit, pentru a-se puté nutri și a puté lucra cu ele, el este dator a-se îngriji de nutrirea, apărarea și ocrotirea lor.

Apărarea și ocrotirea animalelor de casă trebuie să se începă așa dicând din familie, să trecă apoi în școlă, ér de aci în societate. Să nu suferé nici un părinte, când vede pe fiul său, că prinde gândaci de Mai, le rupe aripile și apoi face morișcă cu ei, de óre-ce atunci se sâdesce deja un mic grăunte de tirănie în inima cea crudă a copilului.

Cu atât mai vèrtos se nu suferé pe copii nici părinții, dér nici

învătătorul, ca să ia oule de prin cuiburile paserilor, séu pe puii acestora, apoi să-i chinuescă smulgându-le penele, ba uneori chiar și picioarele și capul, căci atunci grăunțul cădut când cu chinuirea gândacilor, încoltesce, crește și începe a aduce roduri stricăcioșe.

Un copil, care e dat de mic a chinui mușcele, gândacii, paserile, a prinde bróșcele și a le smulge picioarele, séu a trage pielea de pe ele, nu se va sfi, după-ce va crește, a lovi fără cruțare cu biciul, furcoiul séu alt lemn, ce-i vine în mână, și-n vitele sale.

Hoțul nu se face dintr'odată, ci treptat, după cum spune și proverbul: „Ađi un ou, mâne un bou“. Tot așa și tiranul nu se face dintr'odată, ci treptat, crescând și deprindându-se în aceea. Să nu se prea mire apoi părinții de astfel de copii, că după-ce cresc, nu ascultă, le întorc vorba, își bat joc de ei, ba sunt gata uneori să sară și la ei și să-i bată. În inima unor astfel de copii s'a desvoltat bine grăunțul tirăniei și caută mereu după nouă jertfe.

La Grecii cei vechi, cu deosebire la Spartanii, copiii schilavi și neputincioși se aruncau pe costa Taigetes, ca astfel societatea să fie cruțată de ómeni neputincioși. Ba într'un anumit cas se dice, că judecătoria greci au judecat la perđare și pe un atare copil, care a scos ochii la o cióră. Ei și-au đis: „Decă copilul acesta nu s'a sfiit a scóte de acum ochii la o pasere nevinovată, cum nu va scóte ochii la animalele mai mari, după-ce va crește, cum nu va injunghia cu cuțitul pe deaprópele séu, — drept aceea vrednic este de mórte“.

Câți părinți nu privesc cu órecare nepăsare, să nu dicem desfătate, la copiii lor, când au prins mârta, cănele, séu purcelul de códă, apoi îi bat fără nici o vină și fără îndurarea Iui ca aceia se fac chiar ei călăii fiilor lor proprii și astfel le pregătesc pe încetul calea spre spânzurătoare.

Istoria unui osândit la spânzurătoare, cred că o va fi mai audít fiecine. Cu tóte acestea cred că nu va fi de prisos, ca să ne-o însemnăm pe scurt și aci, ca să se póta vedé, că în cele mai din urmă și inima tiranilor s'ar întorce, dér atunci e prea târziu.

— Un hoț, care încă de mic se deprinsese cu furtul și omorul, mai pe urmă a fost prins și judecat la perđare. Cum e atunci la ciasul morții, osândiților li-se dá voie, ca să poftescă câte ceva. El a poftit, ca să vorbescă cu mamă-sa. Când însă acésta a intrat la el în temniță, a tras-o la o parte ca și când ar fi vrut să-i spună ceva la ureche și atunci i-a rupt cu dinții urechea de la loc, dicând: „Tu ești de vină, că am ajuns aici! Pentru-că decă m'ai vèđut, că am furat un lucru cât de mic, să mă fi pedepsit, decă ai vèđut că chinuesc și omor paserile, să nu mă fi lăsat, — acum suferé și tu împreună cu mine“.

Iubiți părinți și învățători! Decă doriți, decă, ca copiii séu învățecii voștri să nu ajungă astfel, curățite-le inima încă de mic de ghimpia cei veninoși ai tirăniei și rēsbunării. Nu-i lăsați, ca aceia să crească și să se desvólte prea tare, căci atunci, după cum am vèđut, aduc nisce roduri atât de rele, încât nici ei nu le mai pot înghiți, ci trebuie ca odată să se înecé cu ele. „Oblesce pomul până când încă e tiner, căci după-ce crește, nu-l mai poți, fiindcă se rupe“, dice proverbul.

Dér vor dice póte unii: „Nici o pădure fără uscături“. Tot așa nu

póte să existe nici un sat séu craș fără copii răi, cari strică cuiburile de paseri, prind și omóră puii acelora, sburătuesc și rup crengile și pomii roditori, bat și chinuesc tot felul de animale ș. a. Aceștia însă le răspundem: că nimeni nu se nașce bun séu réu, precum a đis și Mântuitorul Christos, ci el devine astfel numai mágulit de împrejurările în cari trăesce. Aceștia, decă sunt rele, trebuie delăturate, atunci după cum a đis poetul: „Va crește codrul din ramul tinerel!“

Sunt sate și orașe unde nu se aude de loc ciripitul și cântatul paserilor. Óre unde vor fi acelea? Se duc în alte părți, unde nu le strică nime cuiburile, nu le ia și chinuesc nime puii și unde pot să trăescă în pace. Și of! ce privelesce tristă ne înfățișeză un ținut lipsit de pomi, unde cel obosit de arșița sórelui nu póte afla măcar un pic de umbră, ca să se odihnescă câteva clipite, unde nu póte afla nici o pomă, ca să-și póta stimpăra setea arđătoare.

Se dice și cu drept cuvânt: „Că o economie fără pomi, e ca o mamă fără copii, că o economie cu mulți pomi aduce cât și a treia parte dintr'o moșie“ ș. a. De aceea să nu lăsăm ca copiii noștri să sburătuesc se rupă crengile și pomii mai tineri, să nu suferim să strice cuiburile de paseri, de óre-ce aceștia nu sunt prietiniți cei mai credincioși, culegând și mănând mulțimea nenumărată de omide, fluturi și gândaci.

Fraților economi și învățători! Decă voiți ca fiii séu școlarii voștri să nu devină tirani, decă voiți ca aceștia să nu ajungă în temniță, decă voiți ca să nu steie grădinile triste și pustii și pe timpul de primăvară, vară și tómnă, decă vă iubiți în sfērșit pe fi și școlarii voștri: — atunci dedați-i încă de mici, ca să apere și ocrotescă animalele și pomii.

Ioan Georgescu.

P O V E Ţ E.

Cum se se hranescă bătrânii?

— Este fapt sigur, că fie-care dintre noi mănăcăm mai mult, decât cum ar trebui, și ceva mai curios, că nu tot ce mănăcăm ne este de folos. Ómenii mai în vîrstă ar trebui să mănânce și mai puțin. Când am depășit vîrsta de mijloc, să fim foarte cumpetați la mănecare, decă voim să ne simțim bine. Omul bătrân nu mai muncesce atâta, țesăturilor organismului nu mai crește, nu se mai desvólta și înlocuirea țesăturilor uzate se face cu a nevoie. Étă pentru-ce toți ómenii bătrâni ar trebui să mănânce mai puțin și étă pentru-ce cei bătrâni greșesc mănând mai mult. E greu însă pentru cel care e deprins să mănânce mult, ca să se mulțumescă în urmă cu puțin. E de asemenea mai preferabil, ca cei în vîrstă să mănânce câte puțin de mai multe ori pe đi, decât de două ori pe đi și mult. Alimentele să varieze, să nu fie în tóte đilele la fel, să fie ușóre la mistuit.

*

Mijloc de a feri pomii de brumă. Grădinarii prevédători, pentru a feri pomii de brumă, cultivă soiuri, cari înfloresc primăvara mai târziu.

În colinele țerii noastre, cari mai tóte sunt acoperite cu pomi, nu a rareori cade bruma chiar pe la 20 Aprilie (cum s'a întâmplat de altfel și anul acesta pe unele locuri), când toți pomii înfloriți, nimicindu-i cu desăvîrsire, odată cu nimicirea pomilor vine și lipsa de hrană între sătenii, acolo unde ei se îndeletnicesc mai mult cu pomăritul (locuitorii munteni).

De la desprimăvărarea timpurie, precum și de la căldurile din Martie, nu ne putem aștepta decât cu înflorirea pomilor și adeseori cu o brumă puternică pe la jumătatea lui Aprilie, mai cu sémă în urma unei ploii.

Spre a puté scăpa de acésta brumă, ar trebui să cultivăm numai pomii cari înfloresc târziu și numai pe înălțimea dealurilor, unde bruma nu face multe stricăciuni, lucru ce nu se póte face în tóte localitățile și din diferite împrejurări. Un mijloc foarte practic și care se póte aplica de orî-cine, este următorul: să strîngem din timpul erneli în grămeđi așternutul de paie de la vite, rămășițele de nutreț, diferite foi, frunđe, paie stricate ce nu le mănâncă vitele, precum și orî-ce corpuri, cari produc fum mult și primăvara în noptile senine, când bănuim, că are să cadă bruma peste pomii înfloriți — mai cu osebite după o plóie, — împărțim în grămeđi mici gunóiele dându-le foc printre pomi, după mieđuul noptei, ținând focul până la răsăritul sórelui (paiele și tot gunoiul trebuie să fie umede, spre a produce fum mult și a nu se aprinde în flăcări) potrivit grămeđile în așa fel, ca de la una până la alta să formeze un nor de fum, care împiedecă cu desăvîrsire bruma de a mai căde peste pomi. Aprinderea paielor nu este trebuincioșă când bate vèntul, séu când este cerul nourat, căci atunci nu cade bruma. Trebuie să observăm totdeuna, când aprindem paiele, să nu se stingă tocmai la aurora đilei, căci atunci cade mai multă brumă.

Cu modul acesta, cu puțină muncă și fără nici o cheltuială, scăpăm decă nu pe toți, dér o parte din pomi, cari ne asigură un venit destul de însemnat.

Mânia.

Mânia este o patimă și încă mai urtă, mai crudă și mai grozavă, decât oricare alta. Mânia este soră cu nebunia și cu beția, este o înspăimântătoare, aducătoare de nenorociri și se cunoșce la prima vedere. Celelalte patimi ca: pisma, ura, lăcomia etc., nu se cunosc de odată, se mai pot ascunde, mânia însă isbucnesce de odată, se întipăresce pe față, strălucese în ochi. Tóte celelalte patimi au un fel de liniște și sânge rece, mânia însă ca și nebunia, nu se stăpânesce, e surdă la orî ce sfat și judecată. Uită până și legăturile de rudenie, nu e în stare a deosebi dreptatea de adevér, caută să se reverse spre a-se îneca în sânge și omor.

Omul în mânia își pierde judecata. Ii cunoșceți fără îndoială chipul:

Sângele olocotesce în jurul inimii sale, mânia îi dá o față grozavă de vèđut înroșită de fierberea lăuntrică a sângelui séu, ochii séi nu mai sunt aceiași, ci aprinși și scânteietori, pèrul sburlit, buzele învinețite îi tremură, rēsuflarea îi este șuerătoare, el geme și mugesce, dá din mână, picioarele îi tremură, dinții îi scrișnesc. Nu cruță pe nimeni, tóte mădularele îi sunt unelte ale mâniei sale.

Mânia ca și frica ne face să vedem totul în negru și unde totul este în negru, nu se mai deosebesce nimic.

Am avut prilej să vèđ pe un om în mânia, scrășnind din dinți cum uruia două pietri de móră. Era ceva îngrozitor, ceea ce m'a făcut să cuget mai mult asupra acestei patimi.

Patima acésta este înfierată atât de ómenii învățați, de filosofi, cât și de Sfânta Evanghelie, când dice: „Tot cel ce se mânia pe fratele séu, vinovat va fi judecătii“ și în altă parte: „...să nu apună sórele întru mânia voastră“. Solomon dice: „Cel târziu la mânia cu multă minte este, dér cel iute la mânia își arată nebunia“ și „cel târziu la mânia este mai mare, de-

„*cât un vilcău*”, cum și cel ce scie să se învingă pe sine este mai presus celui ce învinge orașele. Sfântul apostol Iacob dice: „*Drept aceea frații mei iubiiți, să fie tot omul grabnic la auzul, târziu la vorbă, târziu la mânie, căci mânia omului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu.*”

Mânia nu grăbi să o verși asupra cuiva, ca să nu te căești, că după cum se dice, căința din urmă cu paguba ta se curmă. „*Mânia face sufletul să nu cunoască adevărul, pentru aceea să nu te mării fără pricină.*” In timpul mâniei să nu faci nimic, după cum nici odată nu vei pleca pe mare in timpul furtunei. Iartă deci, nu te răsbuna.

Mânia prostesce și pe cei înțelepți și chiar pe Domnitori, cum dice poetul D. Bolintineanu:

„Mulți vrășmași au Domnii, însă cel mai rău
„Este chiar mânia sufletului său.”

Frumos traduce d-l G. Coșbuc din limba sanscrită, arătând cât ține mânia la omenii:

„Mânia'n omenii cei buni
„Se nasce mörta, se toposesc;
„In cei cumințe-un ceas trăiesce;
„In semidocti trăiesce luni,
„Trei ani in proștii cei din glötă,
„Er in mișei viața totă.”

Lécul cel mai bun in potriua mâniei este mintea și judecata dréptă. Să ne ferim a judeca după simple bănueli și de a crede lesne ceea-ce ni-se spune, căci sunt atăția omenii, cari mint ca să înșele, și sunt atăția alții, cari mint pentru-oă sunt înșelați.

Francesul spune, că mânia trece dicând alfabetul, ér un proverb turcesc sfătuesce: „Când simți, că ești pe cale de a-te mânua, taci” și încă altul: „Când te simți mánios și ești in picioare, stai jos, și decă tot nu-ți trece, silesce-te să ridi.”

Să ne silim, dér să vedem in tot-déuna lucrurile supărătoare in bine, să depărțăm toate gândurile cari sporesc mánirea, amintindu-ne pe toate cari o pot ușura. Făcând astfel *ajungem încet-încet de prindem obiceiul, — ne obișnuim a-ne stărpi mânia — și obiceiul se face pornire firéscă, fericită și pentru noi și pentru cei din jurul nostru.* („Alb.”)

Al. Miculescu,
preot.

MULTE ȘI DE TOTE.

O poveste chinezéscă.

Un chinez, așa se scrie din Shanghai, avea o nevastă din pricina căreia trăia necontent cu grije, pentru-că ea avea neplăcutul obiceiului, că, de câte ori bărbatul se opunea dorințelor ei celor mai neînsemnate, să încerca a-se sinucide.

La noi se va dice: Dér de ce n'o lăsa să se omóre odată și să scape de necazuri? Dér in China sinuciderile nu se isprăvesc cu mörtea sinucidului. Se face un proces lung și soțul pöte să piardă totă averea lui la urmă. Deci ori cât soțul ar dori in fundul inimei sale, ca jumétatea lui să se ducă odată pe cealaltă lume, el tot nu îndrăsnescce nici prin gând, ca să ajungă la această situație, pentru-ca rudele ei să nu-l cheme la mandarinii sub acuzarea că și-a tratat rău nevasta.

Deci de câte ori soția se arunca in apă, — acest fel de mörte își alesese femeia in cestiune, — el se arunca după dënșă și o scotea.

Intr'o di venise la acest chinez un frate mai mic, care nu era tocmai prost in ajutor, când cumnata sa se aruncă in fântână cu speranța de a fi scösă. El îi aruncă o frânghie și o scöce cu mare greutate. Inșé când a ajuns apröpe de gura fântânei, fratele scöpă frânghia și cumnata cădú ér in apă, făcând o baie rece. Om viguros, fratele mai mic o ridică din nou până la gura fântânei și când era s'o scötă, scöpă din nou frânghia și cumnatica făcú o nouă baie. Așa s'a repetat scöparea de mai multe ori și apa a trecut in tot-déuna peste capul victimei, așa că a beut din apa sărată o cantitate destul de mare, până când a fost scösă cu desăvîșire.

Cura acésta de hidroterapie combinată cu clorură de sodiu, a avut efect, căci femeia a părăsit predilecția ce avea pentru fântâna in cestiune.

*

Poporul cel mai leneș.

O misionară englesă, care a trăit mulți ani între Today și in Madras, spre a forma un alfabet pentru limba lor, a sosit acum la Londra, unde povestescce lucruri interesante despre acest popor, care ar fi cel mai leneș popor din lume.

Today, cari nu posed nici o scriere și a căror limbă s'a perpetuat prin tradiție, forméză un trib pacinic locuind teritoriul pitoresc de lângă Nigiri. Ei își dau numai puțină ostentă pentru a cultiva pământul, și primesc un tribut dela Bodighari, care îi adoră. Guvernul engles le plătesce apoi o arénă pentru teritoriul Ootacamuni și Coonor. Cirețile de bivoli dau Todayșilor carnea, pieile și córnel pe cari le lucréză făcând dintrênșele diferite obiecte de casa.

Todayșii forméză un trib frumos civilizat, sunt amabili și prevenitori, veseli și curagioși, binefăcúți. Imbrăcăminte lor constă dintr'un șal. Bărbații pörtă o togă; imbrăcăminte femeilor nu diferă mult de cea a bărbaților. Femeile le place bijuteria. Ele pörtă inele la degetele mâșilor și picioarelor. Femeile distnse pörtă cingători cu o mică cutie pentru bani.

Todayșii pun mult preț, ca să apară frumoși, dér nu iubesc curățenia. Ei îngrijeso numai bine de dinți și de păr.

Todayșii sunt poliandri (adeasă o femeie are mai mulți bărbați) și o femeie ia de obicei pe totți frații unei familii de bărbați. Logodna se face printr'un schimb de bivoli in loc de inele. Nu există ceremonie deosebită pentru că-ștorie. Femeia ingenuche numai in fața bărbatului, care pune piciorul pe capul ei. Apoi ea face unele lucruri de gospodăria casei, aduce apă, pregătesce de mâncare și contractul de că-ștorie e gata.

Când o femeie întâlnește un bărbat, ea ridică mai întâiu picior, apoi celalt, și ingenuche, bărbatul pune piciorul pe capul ei. Decă un bărbat întâlnește inșé o femeie bătrână, atunci el cade la pământ și pune piciorul ei pe capul său.

Todayșii adoră bivoli și adoră pe cel mai frumos bivol din cîrăda sfântă, in jurul gâtului căruia pun talanga sfântă a zeului lor Hiri-teva. Preoțimea constă din cinci caste dintre care cea mai înaltă de pe Palat, face parte preotul cel mare. Acesta are o mare influința asupra populației. El trăiesce mai întâiu ani îndelungați retras și după-ace ese din funcțiune trăiesce ca ori care altul. Véndarea laptelui nu e permisă decă cu autorizarea preotului.

Fiind-că acest trib e mic și are puțin vaci și puțin bivoli, trăind sërăcacios din ce-a ce da pământul, el e considerat ca cel mai leneș trib de pe pământ.

POSTA REDACȚIUNEI.

X. Y. in Z S'au primit.
„Un ochiu scrutător”: —Nu se pöte.

Vindecarea deplină a bólelor secrete.

Să nu pregete nimeni intr'o cestiune atât de gingășe a se presenta odată in persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla puctual locul, cauza, răspândirea și starea bólei, ori cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată in organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rēului, ceea-ce fie-care o pöte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Decă cine-va nu pöte veni in persoană, atunci se-și descrie bóla cu deamănuntul și după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioșe pe lângă ținerea in cel mai mare secret. In scrisöre pune marcă de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard séu la cereră expresă se retrimit.

Un astfel de lecutor și curățitor e institutul special al d-ului Palóc, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună vouă și conștientositate capătă ori cine (bărbat séu femeie) deslușiri asupra vieții secsuale, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberéză de böă și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor dîlnice Dr. Palóc vindeacă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodu séu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinăcei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piele și toate bólele ce se țin de organele secsuale femeesce. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dá însuși Dr. Palóc de la 10 óre in. a. până la 6 óre séra (Duminecă până la 12 óre la amiazi). Adresa Dr. Palóc, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

Adunarea generală extraordinară.

Conform art. 87, aliniatul II, 88, 89 și 100 din statute, se convocă de urgență o adunare generală extraordinară a acționarilor Băncei pe ziua de 8 Maiu 1905.

Adunarea generală extraordinară se va ține in localul Băncei, strada Lipsani, la órele 2 după amiazi.

Vor avé dreptul a lua parte la adunarea generală extraordinară:

1) Acționarii, cari vor avé acțiunile lor depuse la Bancă contra certificate nominative până la 16 Aprilie 1905 inclusiv;

2) Acționarii, cari vor depune acțiunile lor la purtător până la 5 Maiu 1905 inclusiv;

3) Acționarii, cari vor avé acțiunile lor depuse la Bancă contra recepise de deposit liber până la aceeași dată.

Depunerile séu înscrierile se vor face la administrațiunea centrală a Băncei séu la Sucursalele și Agențele ei.

Persónele, cari au acțiunile lor in deposit liber la Casa de depuneri și conșignațiuni, vor puté depune, in loc de acțiuni, recepisele acestei Case.

Ori ce înscripțiune séu depunere tardivă, ridică dreptul de a asista la adunare.

Patru acțiuni dau dreptul la un vot. Nimeni nu pöte avé mai mult de 10 voturi pentru sine și alte 10 voturi ca mandatar, ori care ar fi numărul acțiunilor séu mandatarilor séi.

Acționarii, cari vor fi depus séu înscriș acțiunile lor in termenile prescise mai sus, vor puté da procuri in regulă spre a fi reprezentați prin alți acționari, avënd dreptul la vot.

Prin excepțiune, stabilimentele și corporațiunile pot fi reprezentate printr'un delegat, minorii și interdișiți prin curatorii lor, ér femeile prin ori ce reprezentant, acționar séu străin.

Procurațiunile, precum și celelalte acte, cari dau dreptul de a asista la adunarea generală extraordinară, afară de acțiuni, despre care s'a vorbit mai sus, vor fi depuse, sub pedepsă de nulitate, atât in Bucuresci, cât și in Sucursale și Agențe, până la 5 Maiu 1905 inclusiv, órele 4 séra.

Ordinea zilei este:

1) Aprobarea convențiunei încheiată între Ministerul de finanțe și Banca Națională, purtând data de 9 Aprilie 1905, in următorea cuprindere:

Convențiune

Intre Ministerul de Finanțe, reprezentat prin d. Take Ionescu, ministrul de finanțe, autorizat prin decisiunea consiliului de miniștri din 9 Aprilie 1905, și Banca Națională a României, reprezentată prin d. Anton Carp, director, îndeplinind provisoriu funcțiunile de guvernator, și Corneliu Cioranu, ținënd loc de secretar general, autorizați prin decisiunea consiliului general al Băncei cu data de 7 Aprilie 1905, a intervenit următorea convențiune:

Art. I. — Art. 1 al convențiunei, încheiată între Ministerul de Finanțe și Banca Națională a României, purtând data de 11 Maiu 1901, ratificată de adunarea generală extraordinară a acționarilor Băncei in ziua de 17 Iunie 1901, aprobată de Corpurile legiuitoare și sancționată prin decretul regal No. 2540 din 22 Iunie 1901; publicată in „Monitorul Oficial” din 23 Iunie 1901, este și rămâne suprimat. In consecința obligațiunea luată de Banca Națională de a face serviciul de casă pentru contul tesaurului public, încetéză pentru viitor.

Art. II. — Pentru descărcarea acestei sarcini Banca Națională se obligă a a plăti Ministerului de Finanțe o indemnizare anuală de 140.000 lei, plătibilă in una Aprilie a fie-cărui an.

Prima plată pentru exercițiul 1905/906 se va face de Bancă îndată ce presenta convențiune va fi fost investită cu toate formele legale.

Art. III. — Ca consecința a convențiunei de față, art. 11 din legea Băncei Naționale se va modifica in modul următor:

Art. 11 din lege. — Obligațiunea luată de Bancă de a face gratuit serviciul de casierie a Statului, încetéză pentru viitor.

In schimb Banca va plăti Ministerului de Finanțe o indemnizare anuală de lei 140.000.

Art. IV. — Art. 40 din statutele Băncei va fi pus de acord cu această modificare prin votul adunării generale a acționarilor Băncei, aprobat de guvern.

Art. V. — Acésta convențiune va fi pusă in aplicare după ce va fi fost mai întâiu ratificată de adunarea generală a acționarilor Băncei, aprobată de Corpurile legiuitoare și sancționată prin decret legal.

Făcută in dublu exemplar, astăzi, 9 Aprilie 1905.

2) Modificarea art. 40 din Statute.

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Aprilie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.20
Renta de coróne ung. 4%	97.90
Impr. cáil. fer. ung. in aur 3 1/2%	89.65
Impr. cáil. fer. ung. in argint 4%	97.60
Bonuri rurale croate-slavone . . .	98.15
Impr. uug. cu premii	227.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin .	169.50
Renta de hârtie austr. 4 2/10 . . .	160.45
Renta de argint austr. 4 2/10 . . .	100.25
Renta de aur austr. 4%	119.60
Renta de coróne austr. 4%	100.45
Bonuri rurale ungare 3 1/2 % . . .	98.40
Losuri din 1860.	159.70
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	16.48

Nr. 4854—1905.

PUBLICAȚIUNE

pentru de-a închiria următorele realități orașenesci și anume:

a) Intreg edificiul orașenesc cu un etaj din strada Căldărarilor Nr. 70 berăria de odinioară.

b) Parterul edificiului din strada spitalului nr. 65.

c) Parterul edificiului din strada spitalului nr. 63.

d) Casa de rugăciuni — de odinioară — spre strada papucarilor cu pörta de intrare prin curtea casei nr. 67 din strada spitalului.

e) Edificiul orașenesc cu un etaj din strada spitalului nr. 69, pentru închirierea acestor realități pe timpul dela 29 Septembrie 1905, până la 29 Septembrie 1908, se va ține licitațiune cu oferte in 5 Maiu 1905 a. m. la 10 óre in despărțimintul al 5-lea magistratual pentru afaceri economice.

Dispoșițiunile contractului și de ofert se pot vedé din partea fie-cărui in decursul órelor oficiöse adecă a. m. dela 8 până la 12 óre in sus numicul despărț. magistratual.

Brassó, in 12 Aprilie 1905.

2—2,1787.

Magistratul orașenesc.

500 fl. plătesc celui ce va durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani.
(Pentru pa-hetare și expe. franco 96 fl.)

Eduard Bartilla-Winkler
VIENA, 19/1., Sommergeasse 1.

Să se cêră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pöte cãpeta, trimis 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco.

Se capéta in BRAȘOV la farmaciile:
V. Roth strada Orfanilor nr. 1, Neustädter piata Franc. Iosif. Jekellus, Stenner Str. Porți 21. Obert Blumena la Victor Klein farm. Coróna. Eduard Kugler Brașovul vechiu.

SERVICIUL MARITIM ROMÂN.

Costul transportului pentru ducere și întorcere dela Constantinopole, Pireu, Smirna și Mitileni la următoarele stațiuni C. F. Străine și Române seu vice-versa.

Dela CONSTANTINOPOLE.

	Classa I.	Classa II.
la Predeal . . lei	98.10	64.30
Bucuresci . . "	90.65	58.15
Budapesta . . "	155.60	102.55
Viena . . . . "	208.85	137.30
Berlin . . . . "	361.25	331.55 via Burd.
Bruxelles . . "	425.35	287.80
Paris . . . . "	467.10	316.80
Londra . . . . "	497.10	343.55 via Ostend.

Hrana pe vapor nu este cuprinsă în prețurile de mai sus.

Dela SMIRNA.

	Classa I.	Classa II.
la Predeal . . lei	190.20	127.20
Bucuresci . . "	182.75	121.05
Budapesta . . "	247.70	165.45
Viena . . . . "	300.95	200.20
Berlin . . . . "	453.35	294.45
Bruxelles franci	517.45	350.70
Paris . . . . "	559.25	379.70
Londra . . . . "	589.20	406.45 via Ostende.

Dela PIREU.

	Classa I.	Classa II.
la Predeal . . lei	226.80	144.90
Bucuresci . . "	219.36	138.75
Budapesta . . "	284.30	183.15
Viena . . . . "	337.55	217.90
Berlin . . . . "	489.95	312.15
Bruxelles . . "	554.05	368.40
Paris . . . . "	595.80	397.40
Londra . . . . "	625.80	424.15 via Ostende.

Dela MITILENI.

	Classa I.	Classa II.
la Predeal . . lei	167.90	110.40
Bucuresci . . "	160.45	104.25
Budapesta . . "	225.40	148.65
Viena . . . . "	278.65	183.40
Berlin . . . . "	431.05	277.65
Bruxelles . . "	495.15	333.90
Paris . . . . "	536.90	362.90
Londra . . . . "	566.90	389.65 via Ostende.

Aceste prețuri sunt socotite pe ruta cea mai apropiată Predeal, afară de prețurile în relațiunea cu Berlin, care sunt socotite via Burdujeu.

În relațiunile cu Bucuresci, Budapesta, Viena, Bruxelles, Paris și Londra prețurile de transport via Verciorova sunt mai scumpe cu lei 19.35 pentru Classa I și 11.95 pentru Classa II.

În prețurile mai sus arătate se cuprinde și hrana pe vapor.

Itinerariul Vapórelor S. M. R. cu începere dela 7/20 Aprilie 1905.

1. Linia Constanța-Constantinopole Smirna.

DUCERE		ÎNTORCERE	
Constanța plecare, Duminecă 11 1/2 p. m.		Smirna, plecare Joi 6 p. m.	
Con/pole, sosire Lunî 11 1/2 a. m.		Mitileni, sosire " 10 p. m.	
" plecare " 6 p. m.		" plecare " 12 p. m.	
Mitileni, sosire Marți 8 a. m.		Con/pole, sosire Vineri 2 p. m.	
" plecare " 10 a. m.		" plecare Sâmbătă 10 a. m.	
Smirna, sosire " 2 p. m.		Constanța, sosire " 10 p. m.	

2. Linia Constanța-Constantinopole-Pireu.

DUCERE		ÎNTORCERE	
Constanța, plecare Joi 11 1/2 noaptea.		Pireu, plecare Duminecă 5 p. m.	
Con/pole, sosire Vineri 11 1/2 a. m.		Con/pole, sosire Lunî 3 p. m.	
" plecare Sâmbătă 10 a. m.		" plecare Marți 10 a. m.	
Pireu, sosire Duminecă 8 a. m.		Constanța, sosire " 10 p. m.	

Nr. 4303—1905.

Publicațiune de vîndare.

În scopul vîndării aprobate de forurile mai înalte a realităților de case aparținătoare comunei orașenesci Brassó, și anume în:

1. Prundul roselor Nr. 9 în valoare de 10700 cor. și

2. Prundul roselor Nr. 16 în valoare de 11100 cor. la 25 Maiu 1905, 10 ore a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte la magistratul orașenesc (despărțământul administrației realităților orașenesci, la care se invită amatorii de cumpărare.

Condițiunile de licitațiune și de ofert precum și cele ale contractului ce se va încheia cu cumpărătorii se află depuse până la ziua de licitațiune în biroul administrației realităților orașenesci unde amatorii de

cumpărare le pot lua și în vedere pe timpul órelor de oficiu.

Brassó, in 12 Aprilie 1905.

1783.2—3.

Magistratul orașenesc.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Unde se mănâncă bine și se béu VINURI curate de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell“ prospétă dela cep în fie-care di? ? La

Restaurantul Schwarzburg în Brașov, Str. Spitalului nr. 20.

Lista de bucate românescă. De o cercetare numerosă se rogă **C. R. GLIGORE CRISTEA,** conducătorul restaurantului.

56—0

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subserierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pântece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bête femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2.—

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătórescá.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este fórté bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de góldină și reumatism și a altor urmări de récála. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metódu cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucati Cor. — 40 Cinci bucati Coróne 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

C. și P. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează dílnic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anuntit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neutädter și engros la D. Eremia Nepoșil.

În atențiunea Damelor și Domnilor!

Confecțiuni de Dame
Têrgul Inului Nr. 28.

Fondată la 1892.

Confecțiuni de bărbați
Têrgul Inului 31—33 în palatul lui Czell.

Dela deschiderea prăvăliilor mele mi-am procurat tot-déuna depositul meu de haine cu banî gata, prin ceea-ce mă află în plăcuta situație de a oferî On. Public favorurile cele mai extreme, mai ales că cumpărătura a doua de primăvară a fost fórté favorabilă și succésă. Depositul meu de haine constă din confecțiuni de ale firmelor indigene și streine cele mai distinse; se confecționează sub privighierea mea personală după croiala cea mai modernă din stófe curat de lână și cu cu accesorii de cele mai durabile. — Ceea-ce privesce prețurile, aceste sunt așa de ieftine, încát orî cine se póte convinge, că cu prețuri așa de favorabile nimeni nu póte servi.

Fíind-că principiul meu este să fac dever mare cu puțin profit ofer: garderobă pentru bărbați din stófe bune după cea mai din urmă modă cu următoarele prețuri:

- I Costum în orî-ce colóre,
- I Pardesiu căptușit cu mătase,
- I Pantalon,
- I Vestă de pichet modernă,

la olalată le dau cu **20 fiorini.**

Asortiment mare de haine pentru confirmăție.

Cu totă stima **N. P. GOLDMANN,** magazin de haine pentru dame și bărbați.

PREȚURI FĂRĂ CONCURENȚĂ!

Despărțământul pentru Dame.

Têrgul Inului Nr. 28.

1 Haveloc de Dame	fl. 4 50.	} și mai sus.
Palton negru modern	fl. 6—.	
Paletot	fl. 6—.	
" de fetițe, copii	fl. 4—.	
" de Dame doubel engl.	fl. 4—.	

Despărțământul pentru bărbați.

Têrgul Inului Nr. 31—33 în palatul lui Czell.

1 Pardesiu modern pentru bărbați	fl. 7.50.	} și mai sus.
Tilster engl. modern double	fl. 8—.	
Costum modern Sacco	fl. 7.50.	
Haveloc	fl. 6—.	
Costum de școlari	fl. 4.50.	
Pardisui de copii	fl. 5—.	

Costume de copii dela 1 fl. 50 cr.

Alegere colosală din fie-care specie și prețuri ieftine surprindătóre.